

**«БЕКІТІЛДІ»
Ағаш өңдеу өнеркәсібі саласындағы
Кәсіптік біліктілік жөніндегі
салалық кеңестің
хаттамалық шешімі
2024 жылғы 7 маусымдағы**

**«ҚҰРЫЛЫС МАТЕРИАЛДАРЫН ӨНДІРУ»
САЛАСЫНЫҢ
САЛАЛЫҚ БІЛІКТІЛІК ШЕҢБЕРІ**

Астана 2024

1. Салалық біліктілік шеңберінің атауы:

«Құрылыс материалдарын өндіру» саласының салалық біліктілік шеңбері.

2. Салалық біліктілік шеңберінің паспорты:

(«Құрылыс материалдарын өндіру» саласының сипаттамасы, экономикалық қызмет түрі, СБШ әзірленген кәсіптік топтар мен кіші топтар)

Құрылыс индустриясы әлемдегі ең ірі және қарқынды дамып келе жатқан сала болып табылады, бұл әлемдік ЖІӨ-нің 14% құрайды. Көптеген елдер үшін құрылыс секторы экономиканың стратегиялық элементі болып саналады. Капиталды қажет ететін және айтарлықтай жұмыс орындарын қамтамасыз ету қабілетімен бұл сала қоғамның негізгі қажеттіліктерін, мысалы тұрғын үй, қалалық инфрақұрылым және жол желілерін қамтамасыз етуде шешуші рөл атқарады. Құрылыс кезінде және одан әрі пайдалану кезінде төлемге қабілетті сұранысты тудырады: тікелей құрылыс кезінде-құрылыс материалдарына, қызметтерге, машиналар мен жабдықтарға, жұмыс күшіне, банктік, заңгерлік, делдалдық қызметтерге сұраныс; іргелес аумақтарды, кірме жолдарды, теміржол түйықтарын, қоймаларды, жарықтандыруды қоса алғанда, инфрақұрылымды дамытуға арналған қызметтер, материалдар, жабдықтар, тұрғын үй құрылысында, автотұрақтар, аялдамалар, ойын алаңдары, саябақтар, жаяу жүргіншілер аймақтары және т.б. Ғылыми-техникалық және өндірістік әлеуеттің болуы экономиканың жалпы тиімділігіне әсер ете отырып, оңтайлы технологиялық шешімдер мен инновациялық техникалық әзірлемелерді іздеуге сұраныстарды қалыптастыруға ықпал етеді.

Алайда, осы салада инновацияларды енгізу процесі баяу жүреді және жыл сайын қайталанатын, сәл ғана айырмашылықтары бар тұрақты үрдістер бар. Өнеркәсіп барған сайын бәсекеге қабілетті болып, нарық өзгеріске ұшыраған сайын, бұл үрдістерді игеру бүкіл құрылыс индустриясы үшін ғана емес, сонымен қатар әрбір құрылыс компаниясы үшін де пайдалы болады.

Құрылыс материалдары өнеркәсібінің дамуы қарқынды жүріп жатыр. Озық технологиялардың пайда болуы және экологиялық таза өнімдер мен бизнес тәжірибелеріне сұраныстың артуы жаңа бизнес-модельдердің қалыптасуына бірлесіп ықпал етеді. Бұл модельдер өз кезегінде құрылыс материалдарын өндіруге, пайдалануға және қайта өңдеуге әсер етеді.

Материалдарды жеткізушілерге осы үрдістерге бейімделу қиын болуы мүмкін, сонымен қатар олар бәсекелестік артықшылықтар туғызуға және тапсырыс берушілер мен мердігерлердің өнімнің сапасы мен құнына қатысты үміттерін қанағаттандыруға мүмкіндік береді.

2023 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша салада 2 767 жұмыс істеп тұрған кәсіпорын тіркелген, бұл өткен жылғы көрсеткіштен 11,9%-ға жоғары (2 472 кәсіпорын). Сала секторлары бөлінісінде жұмыс істеп тұрған заңды тұлғалардың ең көп саны мынадай секторларда шоғырланған: бетоннан жасалған құрылыс бұйымдарын өндіру (874 кәсіпорын), тауарлық бетон

өндірісі (502 кәсіпорын), кірпіш, тақта және күйдірілген саздан жасалған өзге де құрылыс бұйымдарын өндіру (313 кәсіпорын).

2023 жылдың 10 айының қорытындысы бойынша салада заңды тұлғалар санының 2 420-дан 2 840 кәсіпорынға дейін 6,6%-ға ұлғайғаны байқалады. Саладағы жұмыс істеп тұрған кәсіпорындардың 96%-ын шағын кәсіпорындар иеленетінін, яғни жұмыспен қамтылғандардың негізгі үлесі оларда шоғырланғанын және елдегі экономикалық өзгерістердің әсері бірінші кезекте оларға әсер ететінін атап өту маңызды. Бұл өндіріс көлемі мен кірістілігінде, шығындарды азайтуда, тоқтата тұруда немесе жабылуда көрініс табады. Сонымен қатар, шағын кәсіпорындар жиі ашылады және жабылады, бір-бірінің орнын басады, оларда жұмыс істейтіндердің саны әдетте өседі.

Құрылыс материалдарының өндірісі экономикалық қызмет түрлерінің жалпы жіктеуішіне (бұдан әрі – ЭҚЖЖ) сәйкес өнеркәсіптің бір бөлігі ретінде ұсынылған:

ЭҚЖЖ 23 – Өзге де металл емес минералды өнімдер өндірісі. Бұл бөлімге минералды заттармен байланысты өндірістік қызмет түрлері кіреді. Осы бөлімге шыны және шыныдан жасалған бұйымдар (мысалы, жалпақ шыны, қуыс шыны, шыны талшық, техникалық шыны және т.б.), керамикалық бұйымдар, плиткалар және отқа төзімді саз бұйымдары, терракоталық бұйымдар, цемент және сылақ, бастапқы шикізаттан дайын бұйымдарға дейін өндірісі кіреді. Әрлеу тастары мен басқа да минералды өнімдер өндірісі де осы бөлімге енгізілген.

3. Жалпы ережелер

(СБШ негізгі пайымы, мақсаттары мен міндеттері)

Осы СБШ Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2023 жылғы 14 қыркүйектегі бұйрығымен бекітілген Салалық біліктілік шеңберлерін әзірлеу және (немесе) өзектендіру қағидаларында айқындалған құрылымды ескере отырып, қайта бекіту мақсатында өзектендірілді, 384 және 12 бөлімнен тұрады.

СБШ міндеті экономика талап ететін біліктілік нарығын дамыту мүмкіндігі болып табылады.

СБШ мақсаты – салада танылатын біліктілік деңгейлерінің құрылымдық сипаттамасын, экономиканың перспективаларын, басымдықтарын және саланы дамыту стратегиясын ескере отырып, ҰБК негізінде қолданыстағы біліктіліктерге қойылатын талаптарды тұжырымдау, сондай-ақ салааралық құзыреттер мен сабақтас кәсіп түрлерін (біліктіліктерді) көрсете отырып, біліктілік деңгейлері бойынша кәсіптерді (кәсіп карточкаларын) картаға түсіру.

СБШ миссиясы – экономикаға сұранысқа ие біліктіліктер нарығын дамытудың салалық стратегиясын, еңбек нарығы мен білім беру қызметтері нарығының сипаттамаларын, құрылыс материалдарын өндіру саласында кадрлар даярлау жүйесін қалыптастыруда тәуелсіз, ашық және объективті тәсілді қамтамасыз ету, оның ішінде нақты біліктілік алу, біліктілік деңгейін

арттыру, біліктілікті растау арқылы ерекшеліктерді дамытудың әртүрлі жолдарын жоспарлау.

СБШ пайымы – адами ресурстарды басқару құралы ретінде біліктілікті қолдану көлемін, еңбек көші-қонын, кәсіби даму траекториясын жоспарлау және дамыту жүйесін үнемі жетілдіру.

СБШ міндеті кейіннен кәсіптік стандарттарды әзірлеу үшін құрылыс материалдарын өндіру саласының қолданылатын және перспективалық технологияларын ескере отырып, қызметкерлердің функционалдық мінез-құлқына, іскерлігіне, дағдылары мен біліміне қойылатын талаптарды айқындау болып табылады.

Осы зерттеуде ұлттық статистика негізінде «Құрылыс материалдарын өндіру» саласының экономикалық көрсеткіштерін талдау, жаңа технологияларды сипаттау, кәсіптік-біліктілік бөлінісінде сала құрылымын талдау ұсынылды.

Сондай-ақ, ҚР Ұлттық кәсіптер жіктеуіші (ҰКЖ) және ҚР Экономикалық қызмет түрлерінің жалпы жіктеуіші (ЭҚЖЖ) бойынша сала шекараларын айқындау орындалды, «Құрылыс материалдарын өндіру» саласы кәсіптерінің ЭҚЖЖ-дан тиісті экономикалық қызмет түрімен қиылысы жасалды.

Жұмыстың нәтижесі саланың кәсіптерін, ҰБК-мен келісілген біліктілік деңгейлерін және білімдерден, біліктерден және құзыреттерден тұратын дескрипторларды көрсете отырып, «Құрылыс материалдарын өндіру» саласы бойынша СБШ жобасы болып табылады.

4. «Құрылыс материалдарын өндіру» саласының ағымдағы жағдайы

(кәсіптік қызметтің түрінің/кіші түрінің және кәсіптік қызметтің түрінің/кіші түрінің кәсіптік қызметтің басқа түрлерімен/кіші түрлерімен бес бөлім бойынша өзара байланысының сипаттамасы)

Қазақстанда біліктілік деңгейі бойынша жұмыс орындарын бағалау үшін 12 мыңға жуық түрлі кәсіптер мен лауазымдарды жинақтайтын ҰКЖ пайдаланылады. ҰКЖ кәсіп түрін жіктеуге мүмкіндік береді және жұмыс орындарының күрделілік дәрежесі туралы олар үшін қажетті дағдылар деңгейіне сәйкес түсінік береді.

ҰКЖ 2008 (МСКЗ-08) - International Standard Classification of Occupations 2008 (ISCO-08) Халықаралық стандартты кәсіптер жіктеуішімен үйлестірілген. ХСКЖ-08, ҰКЖ 01-2017, ЭҚЖЖ бөлінісінде толық ақпарат «3-кесте. Кәсіптік біліктілік картасында» келтірілген.

ҰКЖ-да әр кәсіпке бес деңгейлі жіктеу жүйесі (негізгі топтар, кіші топтар, шағын топтар, бастауыш топтар, кәсіп топтары) болып табылатын жеке код беріледі.

Еңбек нарығындағы нақты атауда «кәсіп топтарына» кіретін кәсіптер болуы мүмкін, ол үшін ҰКЖ кодтаудың бес деңгейлі жүйесі соңғы үш белгісі бар (XXXX-X-XXX) алтыншы деңгеймен толықтырылады.

Барлық кәсіптер шартты түрде 9 негізгі топқа бөлінеді, мұнда 1-2 топқа жоғары дағдылар, 3-8 – орташа, 9 топ – төмен дағдылар кіреді.

Экономикалық қызмет түрлерінің номенклатурасынан (5 таңбалы) қызмет түрлері бойынша ҰКЖ-дан кәсіптер (лауазымдар) номенклатура бойынша кәсіп топтарын және тиісінше кәсіптік стандарттар топтарын көрсетеді.

Төменде кестеде берілген кодтары бар ҰКЖ деңгейлері, сондай-ақ кәсіптік стандарттарды әзірлеу кезінде қолданылатын кәсіптердің нақты атаулары көрсетілген.

4.1 ҰКЖ деңгейлері және құрылыс материалдарын өндірудегі кәсіптер мен лауазымдардың түсіндірмесі.

ҚР ҰК 01-2017 (Қазақстан Республикасының Ұлттық кәсіптер жіктеуіші – ҰКЖ 01-2017 деңгейлері)					
1 Негізгі топтар	2 Кіші топтар	3 Шағын топтар	4 Бастапқы топтар	5 Кәсіп топтары	6 деңгей (кәсіптің нақты атауы – қызметтер, лауазымдар)
X	XX	XXX	XXXX	XXXX-X	XXXX-X-XXX
1 Басшылар мен мемлекеттік қызметшілер	12 Корпоративтік сектордағы басшылар (бірінші және функционалды)	121 Мекемелердің, ұйымдардың және кәсіпорындардың бірінші басшылары	1210 Мекемелердің, ұйымдар мен кәсіпорындардың бірінші басшылары	1210-0 Мекемелердің, ұйымдар мен кәсіпорындардың бірінші басшылары	1210-0-028 Кәсіпорынның директоры (бастығы, басқарушысы) 1210-0-035 Зауыт директоры 1210-0-044 Бірлестік, кәсіпорын директоры
	13 Өндіріс және мамандандырылған сервистік қызметтер саласындағы корпоративтік сектор	132 Мамандандырылған өндірістік, өндіруші, құрылыс, жабдықтаушы және көлім	1321 Мамандандырылған өндірістік бөлімшелердің (техникалық және инженерлік) бөлімшелердің басшылары (басқару	1321-0 Мамандандырылған өндірістік (өңдеуші) бөлімшелердің басшылары (басқарушылары)	1321-0-016 Өндіріс жөніндегі директор (өңдеу өнеркәсібі) 1321-0-022 Ауысым шебері (өңдеу өнеркәсібі) 1321-0-023 Учаске шебері (өңдеу өнеркәсібі) 1321-0-024 Цех шебері (өңдеу өнеркәсібі) 1321-0-037 Өндіріс бастығы (өңдеу өнеркәсібі) 1321-0-048 Цех бастығы (өңдеу өнеркәсібі)

	дағы мамандандырылған бөлімшелердің басшылары (басқарушылары)	шелерінің басшылары (басқарушылары)	шылары) 1329 Мамандандырылған өндірістік, өндіру, құрылыс, жабдықтау және көлік бөлімшелерінің басшылары (басқарушылары), н.в.д.г	1329-1 Мамандандырылған өндірістік бөлімшелердің (техникалық және инженерлік) басшылары (басқарушылары)	1329-1-045 Цех бастығы (басқа салаларда)
2 Кәсіби мамандар	21 Ғылым және техника саласындағы кәсіби мамандар	214 Инженер-электротехниктерді қоспағанда, ғылым және техника саласындағы кәсіби мамандар	2141 Өндірістік инженерлер, оның ішінде өнім жөніндегі инженерлер	2141-1 Инженер-технологтар (жалпы бейін)	2141-1-001 Өндірістегі инженер 2141-1-002 Өндірісті дайындау жөніндегі инженер 2141-1-005 Инженер-технолог (жалпы бейін)
				2141-2 Өндірісті ұйымдастыру жөніндегі инженерлер	2141-2-001 Өндірісті ұйымдастыру жөніндегі инженерлер 2141-2-002 Өндірісті басқаруды ұйымдастыру жөніндегі инженер 2141-2-003 Инженер-бақылаушы (жалпы бейін) 2141-2-004 Өндірістік-техникалық мәселелер жөніндегі маман
				2141-3 Автоматтандыру инженерлері	2141-3-001 Автоматтандыру инженерлері 2141-3-002 Өндірісті басқарудың автоматтандырылған жүйелері жөніндегі инженер 2141-3-003 Икемді автоматты желі инженері 2141-3-004 Конвейер инженері
				2141-4 Сапаны бақылау инженерлері	2141-4-002 Сапа инженері 2141-4-003 Өнім сапасы жөніндегі инженер 2141-4-004 Сапаны

					бақылау инженері
			Инженер-электротехниктерді қоспағанда, техника саласындағы кәсіби мамандар, н.в.д.г.	2149-3 Өнеркәсіптік қауіпсіздік, еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы жөніндегі инженерлер	2149-3-003 Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі инженер 2149-3-004 Мұнайдың апаттық төгілуіне қарсы күрес жөніндегі инженер 2149-3-021 Еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы жөніндегі маман 2149-4-001 Метрология инженері 2149-4-002 Стандарттау инженері 2149-3-019 Көтергіш құрылыстардың өнеркәсіптік қауіпсіздік жөніндегі маманы 2149-3-020 Денсаулық сақтау және еңбек қауіпсіздігі жөніндегі маман (тағайындалған қызметкер) 2149-3-021 Еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы жөніндегі маман
3 Техник-мамандар және өзге де көмекші кәсіби персонал	31 Ғылым және техника саласындағы техник-мамандар	310 Инженерлердің көмекшілері	3101 Инженер-электротехниктерді қоспағанда, инженерлердің көмекшілері	3101-1 Өнеркәсіптегі және өндірістегі инженерлердің көмекшілері	3101-1-001 Өндірісті дайындау жөніндегі инженердің көмекшісі 3101-1-002 Инженер-технолог көмекшісі
		311 Физикалық және техникалық ғылымдар саласындағы техниктер (1)	3112 Өнеркәсіптегі және өндірістегі техниктер	3112-1 Техник-технологтар (жалпы бейін)	3112-1-001 Өнеркәсіптік механика 3112-1-002 Техник (жалпы бейін) 3112-1-003 Өндірісті дайындау жөніндегі техник 3112-1-004 Жұмыс көлемін жасау жөніндегі техник 3112-1-005 Техник-технолог (жалпы бейін)
				3112-2 Өндірісті ұйымдастыру	3112-2-001 Баптау және сынау жөніндегі техник

				жөніндегі техниктер	
				3112-3 Автоматтандыру жөніндегі техниктер	3112-3-001 Өндірістік процестерді автоматтандыру жөніндегі техник 3112-3-002 Автоматты өңдеу технигі
				3112-4 Сапаны бақылау жөніндегі техниктер	3112-4-001 Сапаны бақылау қызметінің технигі 3112-4-002 Техник- қараушы
				3112-9 Өнеркәсіптегі және өндірістегі басқа техниктер, н.в.д.г.	3112-9-003 Өндіріс технологиясы жөніндегі техник
		316 Құрылыс жұмыстары, сапаны бақылау және еңбекті қорғау жөніндегі инспекторлар	3160 Құрылыс жұмыстары, сапаны бақылау және еңбекті қорғау жөніндегі инспекторлар	3160-1 Құрылыс және өрт инспекторлары	3160-1-003 Өрт және қауіпсіздік техникасы жөніндегі инспектор
				3160-2 Өнеркәсіптегі және өндірістегі инспекторлар	3160-2-005 Өнеркәсіптік қауіпсіздік инспекторы
				3160-6 Сапаны бақылау және қауіпсіздік инспекторлары	3160-6-001 Машиналар және өндірістік жабдықтар инспекторы 3160-6-004 Еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы жөніндегі инспектор
7 Өнеркәсіп, құрылыс, көлік және басқа да тектес кәсіптердің жұмысшылары	71 Электриктерден басқа, құрылысшы-монтажшылар, құрылысшы-әрлеушілер, суретшілер, суретші	710 Электриктерден басқа, құрылысшы-монтажшылар, құрылысшы-әрлеушілер, суретшілер және	7100-0 Электриктерден басқа, құрылысшы-монтажшылар, құрылысшы-әрлеушілер, суретшілер және тектес	7100-0 Электриктерден басқа, құрылысшы-монтажшылар, құрылысшы-әрлеушілер, суретшілер және тектес кәсіптердің жұмысшыларының үстінен қарайтын супервайзерлер (бригадирлер)	7100-0-001 Қосалқы жұмысшылар бригадирі 7100-0-002 Цех бригадирі

	ілер мен тектес кәсіптердің жұмысшылары	ұқсас кәсіптердің жұмысшыларының үстінен қарайтын супервайзерлер (бригадирлер)	кәсіптердің жұмысшыларының үстінен қарайтын супервайзерлер (бригадирлер)		
	711 Құрылысшы-монтажшылар және тектес кәсіптердің жұмысшылары	7111 Арматурашылар мен қаптаушылар	7111-1 Арматурашылар	7111-1 Арматурашылар	7111-1-001 Арматурашы (цемент, темірбетон конструкцияларын өндіру)
				7111-2 Қаптаушылар	7111-2-002 Тас қалаушы 7111-2-003 Ванналарды жөндеуде қышқақ қалаушы
		7112 Тас қалаушылар және тектес кәсіптердің жұмысшылары	7112-0 Тас қалаушылар және тектес кәсіптердің жұмысшылары		7112-0-001 Тас қалаушы 7112-0-002 Тас қалаушы (пештің жанындағы кезекші пешші) 7112-0-003 Көпірші 7112-0-004 Табиғи таспен қаптаушы
		7113 Тас өңдеушілер мен тас жонушылар	7113-1 Тас өңдеушілер		7113-1-001 Плиталар мен блоктардың түйреушісі 7113-1-002 Тас кесуші 7113-1-003 Тасты жылтыратушы (қолмен немесе қол құралдарының көмегімен) 7113-1-004 Тас жонушы 7113-1-005 Гранит кескіш 7113-1-006 Тас сәулет ескерткіштерін қалпына келтіруші 7113-1-007 Қалпына келтіруші, тас 7113-1-008 Тас жөніндегі токарь 7113-1-009 Тас фрезершісі 7113-1-010 Тастан жасалған бұйымдарды тегістеуші-жылтыратушы

				7113-2 Тас қашаушылар	7113-2-001 Тас қашаушы 7113-2-002 Цемент, асбестцемент өндірісіндегі және тасты өңдеудегі тас қашаушы
		7114 Бетоншылар және тектес кәсіптердің жұмысшылары	7114-1 Темір-бетоншылар	7114-1-001 Құбырларды асфальттаушы 7114-1-002 Болат және темірбетон конструкцияларын монтаждау жөніндегі монтажшы	
			7114-2 Қалыптаушылар	7114-2-001 Шегендеуші 7114-2-002 Құрама конструкцияларды салушы	
			7114-3 Бетон өңдеушілер мен тегістеуіштер	7114-3-001 Асфальтбетоншы 7114-3-002 Бетоншы 7114-3-003 Төсеуші, бетон 7114-3-004 Құрылыс бүріккіші	
			7114-4 Цементаторлар (ұңғымаларда)	7114-4-001 Цементтеуге арналған қоспаны дайындаушы 7114-4-002 Әрлеуші, цемент 7114-4-003 Цементатор	
			7114-9 Басқа бетоншылар және соған байланысты жұмысшылар, н.в.д.г.	7114-9-001 Асбест-цемент жабдығын баптаушы 7114-9-002 Асбест техникалық бұйымдар өндірісіндегі жабдықты баптаушы	

	75 Ауыл, орман және балық шаруа шылығы ы шикіза тынан өнімді қайта өңдеу және дайындау жөніндегі жұмысшылар және тектес кәсіптердің жұмысшылары (бригадирлер)	754 Өнеркәсіп, құрылыс, көлік және тектес және тектес кәсіптердің басқа жұмысшылары (бригадирлер)	7549 Өнеркәсіп, құрылыс, көлік және тектес кәсіптердің басқа да жұмысшылары	7549–4 Өнеркәсіптік және құрылыс материалдарын дайындау жөніндегі жұмысшылар	7549-4-001 Бассейн қызметкері 7549-4-002 Гидрооқшаулағыш материалдарды қақтаушы 7549-4-003 Асфальт массасын қайнатушы 7549-4-004 Битум қайнатушы 7549-4-005 Гипс қайнатушы 7549-4-006 Асбест-цемент парақтарын толқындаушы 7549-4-007 Пештерден өк түсіруші 7549-4-008 Өк сөндіруші 7549-4-009 Асбест-цемент және асбестосилит бұйымдарының праймері 7549-4-010 Асбест дозалаушы 7549-4-011 Ұсақталған тас пен битумды өлшеуші 7549-4-012 Бетон қоспаларының компоненттерін мөлшерлеуші 7549-4-013 Шикізатты мөлшерлеуші 7549-4-014 Өк ұсатқыш 7549-4-015 Слюда ұсатқыш 7549-4-016 Асбест қоспасын дайындаушы 7549-4-017 Микалекс массасын дайындаушы 7549-4-018 Кірпіштен блоктар мен панельдер жасаушы 7549-4-019 Слюда калибрлеушісі 7549-4-020 Тас қайнатушы 7549-4-021 Ұсақталған тас жіктегіші 7549-4-022 Слюда жіктегіші 7549-4-023 Слюда түйреушісі 7549-4-024 Панельдерді жинақтаушы 7549-4-025 Құрылыс материалдары мен бұйымдарын жинақтаушы
--	--	---	--	--	--

					<p>7549-4-026 Құрылыс материалдарын өндіру зертханашысы</p> <p>7549-4-027 Беткі плиткаларды құюшы</p> <p>7549-4-028 Битум балқыту жылжымалы қондырғысының машинисі</p> <p>7549-4-029 Жылжымалы бояу станциясының машинисі</p> <p>7549-4-030 Қабырға және тұтқыр материалдар өндірісіндегі жабдықты баптаушы</p> <p>7549-4-031 Құрылыс материалдарын өндірудегі жабдыктарды реттеуші</p> <p>7549-4-032 Жылу оқшаулау материалдары өндірісіндегі жабдықты баптаушы</p> <p>7549-4-033 Орамдарды ораушы</p> <p>7549-4-034 Цемент құюшы</p> <p>7549-4-035 Темірбетон бұйымдарын өңдеуші</p> <p>7549-4-036 Асфальт плиткаларын престеуші</p> <p>7549-4-037 Ерітінділер мен массаларды дайындаушы</p> <p>7549-4-038 Слюда илемдеуші</p> <p>7549-4-039 Асбестцементті және асбестосилитті бұйымдарды булаушы</p> <p>7549-4-040 Слюдопласт материалдарын сіңіргіш</p> <p>7549-4-041 Материалдарды елеуші</p> <p>7549-4-042 Асбест-цемент бұйымдарын бөлшектеуші</p> <p>7549-4-043 Жылу оқшаулағыш және акустикалық бұйымдарды бөлшектеуші</p> <p>7549-4-044 Силикат массасын таратқыш</p> <p>7549-4-045 Асбестцементті және асбестосилитті бұйымдарды оюшы</p>
--	--	--	--	--	---

					<p>7549-4-046 Бетон және темірбетон бұйымдарын оюшы</p> <p>7549-4-047 Гипсокартон парақтарын кесуші</p> <p>7549-4-048 Кірпіш пен плиткаларды оюшы</p> <p>7549-4-049 Слюда кескіш</p> <p>7549-4-050 Жылу оқшаулағыш және акустикалық бұйымдарды оюшы</p> <p>7549-4-051 Электр оқшаулағыш материалдарды кескіш</p> <p>7549-4-052 Күйдіру пештеріндегі тас қараушы</p> <p>7549-4-053 Араластырғыш</p> <p>7549-4-054 Сүрлемдегі ұн араластырғыш</p> <p>7549-4-055 Жылу оқшаулау бұйымдарын сұрыптаушы (буып-түюші)</p> <p>7549-4-056 Кеңейтілген сазды сұрыптаушы</p> <p>7549-4-057 Слюда шикізаты мен бұйымдарын сұрыптаушы</p> <p>7549-4-058 Асбестцемент бұйымдарын кептіруші</p> <p>7549-4-059 Жылу оқшаулағыш бұйымдарды кептіруші</p> <p>7549-4-060 Жылу оқшаулағыш бұйымдарды түсіруші</p> <p>7549-4-061 Асбест-цемент бұйымдарын түсіруші-төсеуші</p> <p>7549-4-062 Асфальт плиткаларын түсіруші-төсеуші</p> <p>7549-4-063 Қабырға және тұтқыр материалдар өндірісіндегі түсіруші-төсеуші</p> <p>7549-4-064 Цемент буып-түюші</p> <p>7549-4-065 Асбест-цемент бұйымдарын қалыптаушы</p> <p>7549-4-066 Асфальт плиткаларын қалыптаушы</p>
--	--	--	--	--	--

					7549-4-067 Бұйымдар, конструкциялар және құрылыс материалдары өндірісіндегі қалыптаушы баптаушы 7549-4-068 Қабырға және тұтқыр материалдар өндірісіндегі қалыптаушы 7549-4-069 Бөлшектер мен бұйымдарды қалыптаушы 7549-4-070 Темірбетон бұйымдары мен конструкцияларын қалыптаушы 7549-4-071 Тас өңдеу өндірісінің қалыптаушысы 7549-4-072 Жылу оқшаулау бұйымдарын қалыптаушы 7549-4-073 Сүзгі пластиналарын қалыптаушы 7549-4-074 Слюда бұйымдарын штамптаушы
8 Өндірістік жабдықтардың операторлары, жинаушылар мен жүргізушілер	81 Өндірістік стационарлық жабдық операторлары	810 Өндірістік стационарлық жабдық операторларының үстінен қарайтын супервайзерлер (бригадирлер)	810 Өндірістік стационарлық жабдық операторларының үстінен қарайтын супервайзерлер (бригадирлер)	8100-0 Өндірістік стационарлық жабдық операторларының үстінен қарайтын супервайзерлер (бригадирлер)	8100-0-004 Дайындау бөлімшесінің бригадирі 8100-0-009 Негізгі өндіріс учаскелеріндегі бригадир 8100-0-010 Сыдыра тазарту бөлімшесінің бригадирі 8100-0-011 Өндіріс процесінде шикізатты, жартылай фабрикаттарды және дайын өнімді өткізу жөніндегі бригадир 8100-0-012 Құю машиналарының бригадирі 8100-0-019 Асбестцементті бұйымдарды бақылаушы
		811 Мұнай, газ, пайдалы қазбаларды бұрғылау, өндіру және кеңді байыту	8115-9 Цементтен, тастан және басқа минералдардан жасалған өнімдерді өндіру жөніндегі операторлар	8115-1 Құрама темірбетон конструкциясын дайындау жөніндегі операторлар	8115-1-003 Қабырға бұйымдарын престоуші оператор 8115-1-004 Темірбетон жабдығын басқару пультінің операторы 8115-1-005 Бетон және темірбетон бұйымдарын кесуші оператор 8115-1-006 Бұйымдарды булаушы

		жөніндегі операторлар	ар	8115-2 Асбест-цемент бұйымдарын дайындау жөніндегі операторлар	8115-2-001 Асбосталдық парақтарды сіндіру және кептіру аппаратшысы 8115-2-002 Асбест техникалық бұйымдарын графиттеуші 8115-2-003 Реагенттерді мөлшерлеуші 8115-2-004 Асбест техникалық бұйымдарын дайындаушы 8115-2-005 Асбометалл бұйымдарын жасаушы 8115-2-006 Асбест байыту өндірісінің зертханашысы 8115-2-007 Лак жағу машинасының машинисі 8115-2-008 Асбосталь төсемін дайындау операторы 8115-2-009 Акустикалық плиталарды бояу камерасының операторы 8115-2-010 Құбырларды сынау конвейерінің операторы 8115-2-011 Асбестцементті құбырларды қатайту конвейерінің операторы 8115-2-012 Жабдықтың конвейерлік желісінің операторы 8115-2-013 Асбест-цемент бұйымдарын қайта өңдеуші-ылғалдандырғыш операторы 8115-2-014 Асбосталь төсемін жасау жөніндегі оператор 8115-2-015 Дайындау бөлімшесінің операторы 8115-2-016 Орау-желімдеу станогының операторы 8115-2-017 Асбест-цемент бұйымдарын дайындау жөніндегі станоктың операторы 8115-2-018 Фибро-талшықты бұйымдарды дайындау жөніндегі станоктың операторы 8115-2-019 Асбестцемент
--	--	-----------------------	----	--	---

				<p>бұйымдарын жинақтаушы-бөлшектеуші операторы 8115-2-020</p> <p>Агломераттарды престоуші 8115-2-021 Асбест-цемент бұйымдарын престоуші 8115-2-022 Ыстық қалыптау престоушісі 8115-2-023 Реагенттердің еріткіші 8115-2-024 Бұйымдар мен конструкцияларды жинаушы, асбест-цемент бұйымдары</p>
			8115-3 Құрылыс блоктары мен плиталарын, оның ішінде газ-, көбік-, құм блоктарын дайындау жөніндегі операторлар	<p>8115-3-001 Қалыптау массасын брикеттеуші 8115-3-002 Әк жағушы 8115-3-003 Тас өңдеу машинасының операторы 8115-3-004 Бетонды әрлеу машинасының операторы 8115-3-005 Қабырға бұйымдарын өндірудегі басқару пультінің операторы 8115-3-006 Гипс-бетон панельдерін илемдеу жөніндегі диірмен операторы 8115-3-007 Бетон блоктарын дайындау жөніндегі станоктың операторы 8115-3-008 Газ блоктарын, құм блоктарын дайындау жөніндегі станоктың операторы 8115-3-009 Станок операторы, бетон тас 8115-3-010 Станок операторы, құйылған бетоннан жасалған бұйымдар 8115-3-011 Станок операторы, бетон өндірісі 8115-3-012 Бетонды термиялық өңдеу қондырғыларының операторы</p>
			8115-4 Бетон-мозаикалық плитаны	<p>8115-4-001 Араластырғыш жүгіруші 8115-4-002 Бетон-</p>

				дайындау жөніндегі операторлар	<p>мозаикалық плитаны дайындау бойынша баспа машинасының машинисі 8115-4-003 Экструзиялық пресс машинисі 8115-4-004 Күйдіруші 8115-4-005 Дайындау бөлімшесінің операторы 8115-4-006 Тасты жылтырату машинасының операторы 8115-4-007 Бетон-мозаикалық плитаны дайындау жөніндегі станоктың операторы 8115-4-008 Бетон-мозаикалық плита бұйымдарын кептіруші</p>
				8115-5 Бетон сорғылары мен бетон араластырғыштардың операторлары	<p>8115-5-001 Автобетон сорғы машинисі 8115-5-002 Автогудронатор машинисі 8115-5-003 Бетон сорғы қондырғысының машинисі 8115-5-004 Жылжымалы бетон араластырғыш машинисі 8115-5-005 Құм беру қондырғысының машинисі 8115-5-006 Өздігінен жүретін газ еріткіш машинисі (виброгазобетон араластырғыштар) 8115-5-007 Жылжымалы асфальтбетон араластырғыш машинисі 8115-5-008 Бетон қоспаларын дайындауға арналған жылжымалы автоматтандырылған үздіксіз әрекетті орнату машинисі 8115-5-009 Бетон араластырғыш қондырғылардың мотористі 8115-5-010 Бетон араластырғыш операторы 8115-5-011 Бетон сорғы операторы 8115-5-012 Бетон</p>

				<p>қоспасына арналған диспенсерлік қондырғы операторы 8115-5-013 Жеделдету қондырғысының операторы 8115-5-014 Бетон қоспаларын дайындауға арналған әрекет бетонын араластыруға арналған қондырғы операторы 8115-5-009 Бетон араластырғыш қондырғылардың мотористі 8115-5-010 Бетон араластырғыш операторы 8115-5-011 Бетон сорғы операторы 8115-5-012 Бетон қоспасына арналған диспенсерлік қондырғы операторы 8115-5-013 Жеделдету қондырғысының операторы 8115-5-014 Бетонды араластыруға арналған қондырғы операторы</p>
			<p>8115-9 Цементтен, тастан және басқа минералды материалдардан жасалған өнімдерді өндіру жөніндегі басқа операторлар, н.в.д.г.</p>	<p>8115-9-001 Битумды сусыздандыру аппаратшысы 8115-9-002 Битумды тотықтыру аппаратшысы 8115-9-003 Аспираторшы 8115-9-004 Асфальтбетоншы-қайнатушы 8115-9-005 Жүгіруші 8115-9-006 Битумшы 8115-9-007 Айналмалы пештердің машинисі (күйдіруші) 8115-9-008 Бұрандалы сорғы машинисі (фуллерші) 8115-9-009 Гранулятор машинисі 8115-9-010 Кальцинатор машинисі 8115-9-011 Тас кесу машинасының машинисі 8115-9-012 Ерітінді-бетон қоспаларын дайындауға</p>

					арналған жылжымалы агрегатталған кешеннің машинисі 8115-9-013 Асфальт-бетон қоспасын дайындауға арналған жылжымалы пісіру қазандығының машинисі 8115-9-014 Пневматикалық және бұрандалы сорғылардың машинисі 8115-9-015 Жүк-жолаушылар құрылысын көтеру машинисі 8115-9-016 Домалату машинасының машинисі 8115-9-017 Шикізат диірмендерінің машинисі 8115-9-018 Құбыр машинасының машинисі 8115-9-019 Көмір диірмендерінің машинисі 8115-9-020 Цемент диірменінің машинисі 8115-9-021 Эксгаустер машинисі 8115-9-022 Триер мотористі 8115-9-023 Битум айдау қондырғысының мотористі 8115-9-024 Майлаушы моторист 8115-9-025 Қабырға және тұтқыр материалдарды күйдіруші 8115-9-026 Асфальт араластырғыш қондырғының операторы 8115-9-027 Толқындау-стопинг агрегатының операторы 8115-9-028 Минералды мақтаны түйіршіктеу операторы 8115-9-029 Түйіршіктеу операторы 8115-9-030 Бұйымдарды бояу желісінің операторы 8115-9-031 ҚҰрылыс бұйымдары өндірісіндегі жабдықты басқару пультінің
--	--	--	--	--	--

				<p>операторы 8115-9-032 Минералды мақта бұйымдарын өндіру жөніндегі қондырғылардың операторы 8115-9-033 Шикізат диірмендері машинисінің көмекшісі 8115-9-034 Көмір диірмені машинисінің көмекшісі 8115-9-035 Цемент диірмендері машинисінің көмекшісі 8115-9-036 Миканит және микалекс престоушісі 8115-9-037 Слюдопласт престоушісі 8115-9-038 Құрылыс бұйымдарын престоушісі 8115-9-039 Жылу оқшаулау бұйымдарын престоушісі 8115-9-040 Құрылыс бұйымдары мен материалдарын оюшы 8115-9-041 Араластырғыштардағы массаны құрастырушы 8115-9-042 Шламшы</p>
	818 Өндіріс тік стационарлық жабдық тың басқа операторлар ы	8181 Шыны, керамика және олардан бұйымдар р жасау жөніндегі операторлар	8181-1 Шыны талшықты және олардан жасалған бұйымдарды жасаушылар	<p>8181-1-001 Шыны талшықты материалдарды дайындау аппаратшысы 8181-1-002 Шыны талшықты материалдарды бұрку аппаратшысы 8181-1-003 Дыбыс сіңіретін сыналарды жасаушы 8181-1-004 Ашатын машинаның машинисі 8181-1-005 Шыны талшықты дайындамаларды өңдеуші 8181-1-006 Кварц шыны талшықтарын алу операторы 8181-1-007 Үздіксіз шыны талшықты алу операторы 8181-1-008 Оптикалық шыны талшықты алу операторы 8181-1-009 Шыны талшықты алу операторы</p>

				<p>8181-1-010 Каолин құрамындағы шыны талшықты алу операторы</p> <p>8181-1-011 Бір сатылы әдіспен шыны талшықты алу операторы</p> <p>8181-1-012 Штапельді шыны талшықты алу операторы</p> <p>8181-1-013 Шыны талшықты балқытушы</p> <p>8181-1-014 Шыны талшықты материалдарды желімдеуші</p> <p>8181-1-015 Шыны талшықты турникеттерді бөлуші</p> <p>8181-1-016 Шыны талшықты таратқыш</p> <p>8181-1-017 Шыны талшықты материалдарды пішуші</p> <p>8181-1-017 Шыны талшықты материалдарды пішуші</p> <p>8181-1-018 Шыны талшықты және шыны талшықты материалдарды кесуші</p> <p>8181-1-019 Таспа жинаушы</p> <p>8181-1-020 Шыны талшықты агломератор</p> <p>8181-1-021 Шыны талшықты және шыны талшықты бұйымдарды түсіруші</p>
			8181-2 Шыны күйдіруге арналған пеш операторлары	<p>8181-2-001 Күйдіру пештерін тиеуші-түсіруші</p> <p>8181-2-002 Кептіретін тиегіш-түсіруші</p> <p>8181-2-003 Иризаторшы</p> <p>8181-2-004 Технологиялық пештердің от жағушысы</p> <p>8181-2-005 Слюдапласт жасау машинасының машинисі</p> <p>8181-2-006 Шыны өндірісіндегі күйдіруші</p> <p>8181-2-007 Құрылыс керамикасы бұйымдарын күйдіруші</p> <p>8181-2-008 Шам жағушы</p>

					8181-2-009 Материалдарды күйдіруші 8181-2-010 Радиокерамика, пьезокерамика және ферриттерді күйдіруші 8181-2-011 Пеш операторы (шыны өндірісі) 8181-2-012 Шыны таспаны қалыптау операторы 8181-2-013 Шыны балқытушы 8181-2-014 Шыны бұйымдарын күйдіруші 8181-2-015 Шыныдағы торлар мен шинкаларды дәнекерлеуші 8181-2-016 Пештерден бұйымдарды қоюшы-таңдаушы
				8181-3 Керамика, фаянс және фарфорды күйдіруге арналған пеш операторлары	8181-3-001 Сіндіру агрегаттарындағы аппаратшы 8181-3-002 Фарфор, фаянс және керамикалық бұйымдарды қоршаушы 8181-3-003 Шикізатты, отынды және қабырға бұйымдарын тиеуші-түсіруші 8181-3-004 Әк диірменшісі 8181-3-005 Минералды шикізат диірменшісі 8181-3-006 Тасымалдау механизмдерінің мотористі 8181-3-007 Тоңазытқыш барабанының мотористі 8181-3-008 Керамика, фарфор және фаянс бұйымдарын күйдіруші 8181-3-009 Электрокерамикалық бұйымдар мен материалдарды күйдіруші 8181-3-010 Фарфор және фаянс бұйымдарын тегістеуші оператор 8181-3-011 Қабырға материалдарын булаушы 8181-3-012 Вагоншаларда фарфор, фаянс және керамика бұйымдарын таңдаушы-қоюшы

					8181-3-013 Керамика, фаянс және фарфорды күйдіруге арналған пеш шихташысы
				8181-4 Отқа төзімді бұйымдарға арналған пеш операторлары	8181-4-001 Пештерден отқа төзімді материалдарды түсіруші 8181-4-002 Графит өзектерін күйдіруші 8181-4-003 Пеште күйдіруші (шыны) 8181-4-004 Сурет салатын көмірді күйдіруші 8181-4-005 Слюда күйдіргіш 8181-4-006 Электр көмір бұйымдарын күйдіруші 8181-4-007 Отқа төзімді бұйымдардың операторы 8181-4-008 Қыш тақтайларды жағуға арналған пеш операторы 8181-4-009 Кірпішті күйдіруге арналған пеш операторы 8181-4-010 Отқа төзімді бұйымдарды престоуші оператор 8181-4-011 Отқа төзімді бұйымдарды тегістеуші-кескіш оператор 8181-4-011 Отқа төзімді бұйымдарды тегістеуші-кескіш оператор 8181-4-012 Отқа төзімді шикізатты балқытушы 8181-4-013 Купрокс және селен түзеткіштерінің термисті 8181-4-014 Нафталин пештерінің термисті 8181-4-015 Отқа төзімді бұйымдарды қалыптаушы 8181-4-016 Түтін мұржаларын, ызботтарды және оттықтарды тазалаушы
				8181-5 Шыны бұйымдарын жасау жөніндегі операторлар	8181-5-001 Аэрозольшы 8181-5-002 Шыны бұйымдарын блоктаушы 8181-5-003 Шыны бұйымдарын вакуумдаушы

					8181-5-004 Шыны бұйымдарын үрлеуші 8181-5-005 Бөлшектерді жақынырақ жеткізуші 8181-5-006 Пештерді тиеуші 8181-5-007 Шыны сөндіргіш 8181-5-008 Колбалар мен ыдыстарды тығыздаушы 8181-5-009 Шихтаны толтырушы 8181-5-010 Органикалық шыныдан жасалған бұйымдарды жасаушы 8181-5-011 Шыны пленка жасаушы 8181-5-012 Органикалық шыныдан құбыр жасаушы 8181-5-013 Шыны бұйымдарын калибрлеуші 8181-5-014 Кварц балқытушы 8181-5-015 Кептіргіш пештер мен барабандар 8181-5-016 Шыны құюшы 8181-5-017 Үрлеу машиналарының машинисі 8181-5-018 Шыны тарту машиналарының машинисі 8181-5-019 Прокат машинасының машинисі 8181-5-020 Ыстыққа төзімді шыны және шыны профильит илемдеу машинасыны машинисі 8181-5-021 Шыныланған өзектерден жасалған блок жинаушы 8181-5-022 Шыны төсеуші 8181-5-023 Органикалық шыны желімдеуші 8181-5-024 Көбік шыны өндірісі бойынша автоматты желі операторы 8181-5-025 Вакуум сору механизмдері мен құрылғыларының операторы 8181-5-026 Жартылай автоматты үрлеу операторы
--	--	--	--	--	--

					8181-5-027 Шыныдан жасалған бұйымдарды үрлеуге арналған машинаның операторы 8181-5-028 Дәнекерлеу машиналарындағы оператор 8181-5-029 Шыны кескіш оператор 8181-5-030 Шыны қалыптау машиналарының операторы 8181-5-031 Көлемді өлшеу қондырғысының операторы 8181-5-032 Твч орнату операторы 8181-5-033 Үрлемелі бұйымдарды жекешелендіруші 8181-5-034 Ареометрлердің белгілеушісі 8181-5-035 Шыны құмдаушы 8181-5-036 Органикалық шыны сынықтарын дайындаушы 8181-5-037 Шыны бұйымдарын сұртуші 8181-5-038 Шыны жағушы 8181-5-039 Ампулалар мен түтіктерді кескіш 8181-5-040 Оттағы оюшы 8181-5-041 Көбік блоктарын кескіш 8181-5-042 Шыны бұйымдарын оюшы 8181-5-043 Шыны массасын ағызушы 8181-5-044 Шихта құрастырушы 8181-5-045 Шыны жасаушы 8181-5-046 Слюда өндеу термисті 8181-5-047 Шыны құбырлар мен дрот өндіру жөніндегі тартушы 8181-5-048 Шыны балқыту ыдыстарын орнатушы 8181-5-049 Иіргіш пластиналарды орнатушы 8181-5-050 Фацетші 8181-5-051 Штенгелші
--	--	--	--	--	--

				<p>8181-6 Керамика, фарфор және фаянс бұйымдарын жасау жөніндегі операторлар</p>	<p>8181-6-001 Электрокерамикалық бұйымдарды арматуралаушы 8181-6-002 Керамикалық материалдарды мөлшерлеуші 8181-6-003 Ұсақтау- ұнтақтау жабдығын тиеуші 8181-6-004 Фарфор құбырларын тығыздаушы 8181-6-005 Радио-керамика және феррит құюшы 8181-6-006 Электрокерамикалық бұйымдарды құюшы 8181-6-007 Кілемдегі керамикалық плиткаларды теруші 8181-6-008 Мозаикалық плитка төсеніштерін теруші 8181-6-009 Фарфор және фаянс бұйымдарын құюшы 8181-6-010 Фарфор құбырларын илемдеуші 8181-6-011 Раклист 8181-6-012 Керамикалық және фарфор бұйымдарын оюшы 8181-6-013 Шикізатты, фарфор, фаянс және керамикалық бұйымдарды сұрыптаушы</p>
				<p>8181-9 Шыны, керамика және олардан бұйымдар жасау жөніндегі басқа операторлар, н.в.д.г.</p>	<p>8181-9-001 Автоклавшы (шыны өндірісі) 8181-9-002 Силикондау аппаратшысы 8181-9-003 Санитариялық- құрылыс бұйымдарын арматуралаушы 8181-9-004 Термос колбаларын вакуумдаушы 8181-9-005 Триплекс және блок вакуумдаушы 8181-9-006 Шыны қайнатушы 8181-9-007 Көмір шайбаларын жақындатушы 8181-9-008 Конвейердегі санитариялық-құрылыс бұйымдарын құюшы 8181-9-009 Стендтегі</p>

				<p>санитариялық-құрылыс бұйымдарын құюшы 8181-9-010 Шихтаны түйіршіктеу операторы 8181-9-011 Саз араластыру машинасының операторы 8181-9-012 Машина операторы, шыныдан жасалған бұйымдарға сурет салу 8181-9-013 Машина операторы, керамикалық бұйымдарға сурет салу 8181-9-014 Кірпішті бояу желісінің операторы 8181-9-015 Жіп машинасындағы оператор 8181-9-016 Үрлеу қондырғысының операторы 8181-9-017 Кептіру камералары мен пештерді тиеу жөніндегі оператор 8181-9-018 Фацет станогының операторы 8181-9-019 Сазды сығымдауға арналған экструдер операторы 8181-9-020 Полимерлеуші 8181-9-021 Металл қалыптар мен табақтарды полимерлеуші 8181-9-022 Кабельге арналған ұнтақ калькуляторы 8181-9-023 Электр көмір өндірісінің калькуляторы 8181-9-024 Өзектерді кептіргіш 8181-9-025 Флотаторшы</p>
		8188 Автоматты желі, өнеркәсіптік роботтар және 3D басып шығару операторлары	8188-1 Автоматты құрастыру желілерінің операторлары	<p>8188-1-001 Автоматшы 8188-1-002 Тораптық және орау автоматтары мен станоктарындағы автоматшы 8188-1-003 Ремиздік автоматтар автоматшысы 8188-1-004 Суық түсіру автоматтары автоматшысы 8188-1-005 Құбырларды жылу оқшаулаудың автоматтандырылған желісінің операторы</p>

					8188-1-006 Жылу оқшаулағыш сымды орнату операторы
				8188-2 Өнеркәсіптік робот операторлары	8188-2-001 3D станоктар мен қондырғылардың автоматты және жартылай автоматты желілерінің операторы 8188-2-002 Суықтай штамптау жабдығының автоматты және жартылай автоматты желілерінің операторы 8188-2-003 манипулятор операторы 8188-2-004 Өнеркәсіптік роботтарға қызмет көрсету операторы 8188-2-005 Бағдарламалық басқарылатын станоктар операторы
				8188-3 3D басып шығару операторлары	8188-3-001 3D басып шығару операторы
9 Біліктілігі жоқ жұмысшы лар	93 Өнеркәсіптік , құрылыс пен тасымалдың біліктілігі жоқ жұмысшылар	931 Тау-кен өнеркәсіпінде және құрылыста жұмыс істейтін біліктілігі жоқ жұмысшылар	93 Құрылыс біліктілігі жоқ жұмысшылары	9312-1 Жолдарды, бөгеттерді және осыған тектес азаматтық құрылыстарды салу және жөндеу бойынша біліктілігі жоқ жұмысшылар	9312-1-004 Біліктілігі жоқ жұмысшы, жер қазу жұмыстары 9312-1-005 Біліктілігі жоқ құрылыс жұмысшысы (азаматтық құрылыс)
				9312-2 Ғимараттарды салу және жөндеу бойынша біліктілігі жоқ жұмысшылар	9312-2-001 Біліктілігі жоқ құрылыс жұмысшысы 9312-2-002 Біліктілігі жоқ жұмысшы (ғимараттар салу) 9312-2-007 Ерітіндіні жеткізуші 9312-2-008 Тас қалаушының көмекшісі

ЭҚЖЖ кәсіпорындар мен жеке кәсіпкерлер қызметінің бағытын айқындайды және олар туралы мәліметтерді жүйелейді.

2019 жылдан бастап ҚР Сауда және интеграция министрлігі Техникалық реттеу және метрология комитетінің 2019 жылғы 22 ақпандағы № 68-НҚ

бұйрығымен бекітілген ҚР ҰК қолданыстағы жаңа жіктеуіші 03-2019 қолданылады.

Экономиканың 21 саласында барлығы 1090 ЭҚЖЖ коды бар. Сәйкестендіру 5 деңгейлі иерархиялық жүйе түрінде ұсынылады және код құрылымына мыналар кіреді: **секция, бөлім, топ, сынып, кіші сынып.**

Кәсіптік стандарттар топтарға/сыныптарға/кіші сыныптарға әзірленеді.

ЭҚЖЖ анықтамалығы бойынша «Құрылыс материалдарын өндіру» С секциясына, «Өзге де металл емес минералдық өнімдерді өндіру» бөліміне жатады.

С секциясы жаңа өнімдерге материалдардың, заттардың немесе компоненттердің физикалық немесе химиялық өзгеруін қамтиды. Өндірілген өнім пайдалануға немесе тұтынуға дайын дайын өнім болуы мүмкін немесе кейіннен өңдеуге арналған жартылай фабрикат болуы мүмкін. Жаңа дайын өнімдерді өндіру (қайталама шикізатты алудан айырмашылығы), бұл процестерде қалдықтар шикізат ретінде пайдаланылса да, өңдеу өнеркәсібіне жатады.

23-бөлім. Өзге металл емес минералдық өнімдер өндірісі.

Бұл бөлімге минералды заттармен байланысты өндірістік қызмет түрлері кіреді. Осы бөлімге шыны және шыныдан жасалған бұйымдар (мысалы, жалпақ шыны, қуыс шыны, шыны талшық, техникалық шыны және т.б.), керамикалық бұйымдар, плиткалар және отқа төзімді саз бұйымдары, терракоталық бұйымдар, цемент және сылақ, бастапқы шикізаттан дайын бұйымдарға дейін өндірісі кіреді. Әрлеу тастары мен басқа да минералды өнімдер өндірісі де осы бөлімге енгізілген.

4.2 Құрылыс материалдарын өндірудегі экономикалық қызмет түрлерінің кіші сыныптарының сипаттамасы.

ЭҚЖЖ (ҚР 03-2007)				
Кәсіптік кіші топ (бөлім)	Шағын топ (топ)	Бастауыш топ (сынып)	Бастауыш топ (сынып)	Кіші сыныптардың сипаттамасы
С секциясы - Өңдеу өнеркәсібі				
23 Өзге де металл емес минералды өнімдер өндірісі	23.1 Шыны және шыныдан жасалған бұйымдар өндірісі	23.11 Табақ шыны өндірісі	23.11.0 Табақ шыны өндірісі	Арматураланған, түрлі-түсті немесе тоналды әйнекті қоса алғанда, табақ (жалпақ) шыны өндірісі.
		23.12 Табақты шыныны	23.12.0 Табақ шыныны қалыптастыру	Күшейтілген (қатайтылған) немесе көп қабатты жалпақ шыны өндірісі.

		қалыптау және өңдеу	және өңдеу	Шыны айналар өндірісі Шыныдан жасалған көп қабатты оқшаулағыш бұйымдар өндірісі.	
		23.13 Қуыс шыны бұйымдар өндірісі	23.13.2 Шыныдан және шыны ыдыстан жасалған шаруашылық-тұрмыстық бұйымдар өндірісі	Шыныдан немесе кристалдан жасалған стакандар, фужерлар, рюмкалар, шыныаяқтар және басқа да тұрмыстық бұйымдар өндірісі.	
				Бұл кіші сынып шыны ойыншықтардың өндірісін қоспайды.	
		23.14 Шыны талшық өндірісі	23.14.0 Шыны талшық өндірісі	Шыны жүнді және одан жасалған өзге де тоқыма емес бұйымдарды қоса алғанда, шыны талшықты өндіру.	
				Бұл кіші сыныпқа мыналар кірмейді: Шыны талшықты маталар өндірісі; Деректерді беру немесе кескінді тікелей беру үшін талшықты-оптикалық кабельдер өндірісі.	
		23.19 Өзге де шыны бұйымдарды өндіру және өңдеу	23.19.1 Электротехникалық және электровакуумдық шыны өндірісі	Шыныдан жасалған электр оқшаулағыштар мен оқшаулағыш арматура өндірісі. Жарықтандыру құрылғыларына арналған реңктерді өндіру.	
				23.19.2 Шыныдан жасалған химиялық-зертханалық ыдыстарды өндіру	Шыныдан жасалған зертханалық, гигиеналық немесе фармацевтикалық бұйымдар өндірісі.
					Бұл кіші класс шприцтер мен басқа да медициналық зертханалық жабдықтардың өндірісін қоспайды.
		23.19.9	Басқа топтамаларға енгізілмеген шыны бұйымдар өндірісі	Сағаттың барлық түрлеріне арналған шыны, оптикалық шыны және оптикалық өңделмеген оптикалық элементтер өндірісі. Зергерлік бұйымдарды жасауға арналған шыны бөлшектерді өндіру. Шыныдан жасалған мүсіншелер өндірісі. Төсеу үшін шыныдан жасалған блоктар өндірісі (арқалықтар мен төсеніштер).	

				Өзектер немесе түтіктер түрінде шыны өндіру. Бұл кіші класс оптикалық өңдеуден өткен оптикалық элементтердің өндірісін жояды.
23.2 Отқа төзімді бұйымдар өндірісі	23.20 Отқа төзімді бұйымдар өндірісі	23.20.0 Отқа төзімді бұйымдар өндірісі		Отқа төзімді құрылыс ерітінділерін, цементтерді және т. б. өндіру. Отқа төзімді керамикалық бұйымдар өндірісі: силикат ұнынан жасалған жылу оқшаулағыш керамикалық бұйымдар; отқа төзімді кірпіштер, блоктар мен плиталар, еденге арналған плиткалар және т. б.; реторт, тигельдер, муфельдер, саптамалар, құбырлар, түтіктер және т. б.. Бұл кіші сыныпқа магнезит, доломит немесе хромит бар отқа төзімді бұйымдар өндірісі де кіреді.
23.3 Саздан жасалған құрылыс материалдарын өндіру	23.31 Қыш жабындар мен тақталар өндірісі	23.31.0 Қыш жабындар мен тақталар өндірісі		Каминдерді немесе қабырғаларды безендіруге арналған отқа төзімді емес керамикалық плиткалар, мозаикалық плиткалар және т. б.. Отқа төзімді емес керамикалық тротуар плиталары мен төсеніштер өндірісі. Бұл кіші сыныпқа мыналар кірмейді: - жасанды тас өндірісі - отқа төзімді керамикалық бұйымдар өндірісі - керамикалық кірпіш пен шатыр материалдарын өндіру
	23.32 Кірпіш, жабынқыш және күйдірілген саздан жасалған өзге де құрылыс бұйымдары өндірісі	23.32.0 Кірпіш, жабынқыш және күйдірілген саздан жасалған өзге де құрылыс бұйымдарын өндіру		Балшықтан жасалған отқа төзімді емес құрылыс материалдарын өндіру: керамикалық кірпіш, шатыр плиткалары, мұржалар мен сору құбырларының бөліктері, құбырлар, оқшаулағыш материалдар және т. б.. Керамикалық еден плиткаларын өндіру. Бұл кіші сыныпқа мыналар кірмейді: - отқа төзімді керамикалық

				бұйымдар өндірісі, - құрылыс емес отқа төзімді керамикалық бұйымдар өндірісі.
23.4 Өзге де фарфор және қыш бұйымдар өндірісі	23.41 Шаруашылық және сәндік қыш бұйымдар өндірісі	23.41.1 Фарфордан және фаянстан жасалған шаруашылық- тұрмыстық бұйымдар өндірісі	23.41.2 Шаруашылық- тұрмыстық қыш бұйымдарын өндіру	Керамикалық асхана ыдыстарын және басқа да шаруашылық немесе дәретхана бұйымдарын өндіру. Мүсіншелер мен басқа да сәндік керамикалық бұйымдар өндірісі. Бұл кіші сыныпқа мыналар кірмейді: - зергерлік бұйымдар өндірісі, - керамикалық ойыншықтар өндірісі.
		23.42 Санитарлық -техникалық қыш бұйымдар өндірісі		23.42.0 Санитарлық- техникалық қыш бұйымдар өндірісі
	23.43 Керамикалық электр оқшаулағыштар мен оқшаулағыш арматура өндірісі	23.43.0 Керамикалық электр оқшаулағыштар мен оқшаулағыш арматура өндірісі	Керамикалық электр оқшаулағыштары мен оқшаулағыш арматура өндірісі. Бұл кіші класс отқа төзімді керамикалық бұйымдар өндірісін қоспайды.	
	23.44 Өзге де техникалық керамикалық бұйымдар өндірісі	23.44.0 Өзге де техникалық керамикалық бұйымдар өндірісі	Керамикалық және темір магниттер өндірісі. Зертханалық, химиялық және техникалық мақсаттағы керамикалық бұйымдар өндірісі.	

		23.49 Өзге де керамикалық бұйымдар өндірісі	23.49.0 Өзге де керамикалық бұйымдар өндірісі	Тауарларды тасымалдау немесе буып-түю үшін пайдаланылатын керамикалық кәстрөлдерді, банкарларды, құмыраларды және ұқсас бұйымдарды өндіру. Басқа топтамаларға енгізілмеген керамикалық бұйымдар өндірісі. Бұл кіші сыныпқа мыналар кірмейді: - керамикалық санитарлық-техникалық бұйымдар өндірісі, - тіс протездерін өндіру
23.5 Цемент, әк және құрылыс гипс өндірісі	23.51 Цемент өндірісі	23.51.0 Цемент өндірісі	Цемент клинкерлерін және гидравликалық цементтерді, соның ішінде портландцемент, алюминий тотығы, қож және суперфосфат цементін өндіру.	
			Бұл кіші сыныпқа мыналар кірмейді: - отқа төзімді құрылыс ерітінділерін, цементтерді және т. б. өндіру, - тауарлық бетон және құрғақ құрылыс ерітінділерін өндіру, - цементтен жасалған бұйымдар өндірісі, - стоматологияда қолданылатын цемент өндірісі.	
	23.52 Әк және құрылыс гипс өндірісі	23.52.1 Әк өндірісі	Сөндірілмеген, сөндірілген және гидравликалық әк өндіру.	
		23.52.2 Әктас және доломит ұнын өндіру	Кальцийленген доломит өндірісі.	
23.52.3 Құрылыс гипс өндірісі	Күйдірілген гипстен немесе кальцийленген сульфаттан жасалған құрылыс гипсінің өндірісі. Бұл кіші сыныпқа мыналар кірмейді: құрылыс гипсінен жасалған бұйымдар өндірісі.			

23.6 Бетоннан, цементтен және кұрылыс гипсінен жасалған бұйымдар өндірісі	23.61 Бетоннан жасалған кұрылыс бұйымдары өндірісі	23.61.1 Құрама темірбетон және бетон конструкцияла ры мен бұйымдарын өндіру	Құрылыс мақсатында пайдалануға арналған бетоннан, цементтен немесе жасанды тастан жасалған дайын бұйымдарды өндіру: еден жабындары, төсеуге арналған плиткалар, кірпіш, плиталар, құбырлар, тіректер және т. б.. Құрылысқа немесе азаматтық құрылысқа арналған құрама темірбетон және бетон конструкцияларын өндіру.
		23.61.2 Қабырға блоктарын өндіру	Бетоннан жасалған блоктар, панельдер өндірісі.
		23.61.3 Силикат кірпіш өндірісі	-
	23.62 Құрылыс мақсаттары үшін гипстен жасалған бұйымдар өндірісі	23.62.0 Құрылыс мақсаттары үшін гипстен жасалған бұйымдар өндірісі	Құрылыс мақсатында пайдалануға арналған құрылыс гипсінен жасалған бұйымдар өндірісі: плиталар, парақтар, панельдер және т. б..
	23.63 Тауарлық бетон өндірісі	23.63.0 Тауарлық бетон өндірісі	Төсеуге дайын бетон қоспасы мен цемент ерітінділерін өндіру.
			Бұл кіші класс отқа төзімді цемент өндірісін жояды.
	23.64 Құрылыс ерітінділері н өндіру	23.64.0 Құрылыс ерітінділерін өндіру	Құрғақ құрылыс қоспалары мен ерітінділерін өндіру.
			Бұл кіші сыныпқа мыналар кірмейді: - отқа төзімді цемент өндірісі, - бетон қоспасы мен цемент ерітінділерін өндіру.
	23.65 Асбестцементтен және талшықты цементтен жасалған бұйымдар өндірісі	23.65.0 Асбестцементтен және талшықты цементтен жасалған бұйымдар өндірісі	Цементпен, гипспен немесе басқа минералды байланыстырушы материалдармен араласқан өсімдік шикізатынан (ағаш жүні, сабан, қамыс, қамыс) құрылыс материалдарын өндіру. Целлюлоза талшықтары бар асбестцементтен және талшықты цементтен жасалған

				бұйымдар немесе ұқсас материалдар: гофрленген парақтар (шифер), басқа парақтар, панельдер, плиткалар, құбырлар, түтіктер, резервуарлар, науалар, раковиналар, раковиналар, ыдыстар, жиһаздар, терезе жақтаулары және т. б..
		23.69 Бетоннан, құрылыс гипсінен және цементтен жасалған өзге де бұйымдар өндірісі	23.69.0 Бетоннан, құрылыс гипсінен және цементтен жасалған өзге де бұйымдар өндірісі	Бетоннан, құрылыс гипсінен, цементтен немесе жасанды тастан жасалған басқа да бұйымдар: мүсіндер, жиһаздар, барельефтер мен рельефтер, вазалар, гүл құмыралары және т. б.
	23.7 Тасты кесу, өңдеу және әрлеу	23.70 Тасты кесу, өңдеу және әрлеу	23.70.0 Тасты кесу, өңдеу және әрлеу	Құрылыста, ескерткіштерді дайындауда, жол жабыны, шатыр материалы және т. б. пайдалану үшін тасты кесу, өңдеу және әрлеу. Тастан жасалған жиһаз бұйымдарын өндіру. Бұл кіші сыныпқа мыналар кірмейді: - карьерлерде жүзеге асырылатын қызмет, мысалы, тасты өрескел өңдеу, - диірмен тастарын, абразивті тастарды және ұқсас бұйымдарды өндіру.
	23.9 Абразивті бұйымдар мен өзге де металл емес минералды өнімдер өндірісі	23.91 Абразивті бұйымдар өндірісі	23.91.0 Абразивті бұйымдар өндірісі	Диірмен тастарын, қайрау немесе жылтырату тастарын және табиғи немесе жасанды абразивті бұйымдарды, соның ішінде жұмсақ негіздегі абразивті бұйымдарды (мысалы, зімпара) өндіру.
		23.99 Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де металл емес минералды өнімдер өндірісі	23.99.1 Асбест-техникалық бұйымдар өндірісі	Минералдар немесе целлюлоза негізіндегі үйкеліс материалдарын және олардан құрастырылмаған бұйымдарды өндіру.
			23.99.2 Минералды оқшаулағыш материалдар өндірісі	Минералды оқшаулағыш материалдар өндірісі: қож, минералды силикат жүні және минералды жүннің ұқсас түрлері; қабыршақталған вермикулит, кеңейтілген саздар

				және ұқсас жылу оқшаулағыш, дыбыс оқшаулағыш және дыбыс сіңіргіш материалдар.
				Бұл кіші сыныпқа мыналар кірмейді: шыны жүн және одан тоқылмаған бұйымдар өндірісі.
			23.99.3 Жұмсақ шатыр және гидрооқшаулағыш материалдар өндірісі	Жұмсақ шатыр материалдарын өндіру: шатыр материалы, пергамин, толя және т. б. Гидрооқшаулағыш материалдар өндірісі: пороизол, изол және т. б..
			23.99.4 Жасанды кеуекті толтырғыштарды өндіру және табиғи кеуекті толтырғыштарды өңдеу	Табиғи кеуекті агрегаттарды жасанды өндіру және қайта өңдеу: кеңейтілген саз, аглопорит, кеңейтілген перлит, шувинит, пемза және т. б..
			23.99.5 Битумнан және ұқсас материалдардан жасалған бұйымдар өндірісі	Табиғи асфальттан, битумнан және ұқсас материалдардан, мысалы, көмір асфальт пегінен, асфальт пен битум негізіндегі байланыстырғыш заттардан, мұнай битумынан және т. б. өнімдер өндіру. Жол жабындары үшін пайдаланылатын битум қоспаларын өндіру. Соғу үшін және қалыптау материалдары ретінде пайдаланылатын асфальт және битуминозды мастикаларды өндіру. Битумнан және ұқсас материалдардан жасалған өзге де бұйымдар өндірісі.
			23.99.6 Металл емес кендерден бұйымдар өндіру	Өртүрлі минералдардан жасалған бұйымдар өндірісі: өңделген слюда және слюда, шымтезек, графит бұйымдары (электротехникада қолданылатыннан басқа) және т. б. Көміртекті және графитті талшықтар мен олардан жасалған бұйымдар (электродтар мен электр бұйымдарынан басқа) өндірісі. Жасанды корунд өндірісі.

				Бұл кіші сыныпқа мыналар кірмейді: - графиттен электродтар өндірісі, - көмір немесе графит төсемдерін өндіру.
--	--	--	--	---

Төменде кестелік нысанда ҰКЖ және ЭҚЖЖ бойынша кәсіптік қызметтің басқа түрлерімен/кіші түрлерімен кәсіптік қызмет түрінің/кіші түрінің бес бөлім бойынша өзара байланысы келтірілген, мұнда ЭҚЖЖ әрбір тобы үшін ҰКЖ-дан кәсіптер таңдалады және қызмет түрлері мен кәсіптер бойынша біріктіріледі (кәсіптік стандарттарды әзірлеу кезінде пайдаланылады).

4.3 Процестерді бес бағыт бойынша бөлу.

ҰБК деңгейлері	Ағаш өңдеу өнеркәсібі саласының салалық біліктілік шеңбері			
8	1-бөлім. Басқару процестері			
7	Жалпы басшылық, негізгі өндірісті басқару, инициализация және жоспарлау, персоналды басқару, өндіріске техникалық қызмет көрсету функциялары, экономикалық, қаржылық шаруашылық функциялары, кадрларды даярлау, еңбек және басқару.			
6	3-бөлім. Өндірістік процесті дайындау: өнімдер мен технологияларды әзірлеу және жетілдіру;	2-бөлім. Негізгі өндірістік процестер: процестердің орындалуын реттеу; материалдық-техникалық жабдықтау.	4-бөлім. Өндірістік процестерден кейін: сату, құжаттау.	
5	жабдықтарды, технологиялық процестерді және өндірістің басқа элементтерін стандарттау және қалыпқа келтіру; өндірісті			
4	ұйымдастыруды жетілдіру; жобалау және құжаттау; ұйымдастыру және бақылау; процестердің орындалуын реттеу; материалдық-техникалық жабдықтау.			
3	5-бөлім. Көмекші процестер: өнімнің жұмысын бақылау функциясы, жабдықты, құралдарды қалпына келтіру, жөндеу қызметі, БҚ орнату.			

4.4 Құрылыс материалдарын өндірудегі ЭҚЖЖ және ҰКЖ номенклатурасының өзара байланысы.

ҚР ҰК 03-2019 ЭҚЖЖ түрлерінің номенклатурасы 5 таңбалы (кіші сынып)	ҚР ҰК 01-2017 (Қазақстан Республикасының Ұлттық кәсіптер жіктеуіші – ҰКЖ деңгейлері)	
	5 деңгей (кәсіп топтары)	кәсіптің нақты атауы – қызметтер, лауазымдар*
	XXXX-X	XXXX-X-XXX
23.11.0 Табақ шыны өндірісі 23.12.0 Табақ шыныны қалыптастыру және өңдеу 23.13.2 Шыныдан және шыны ыдыстан жасалған шаруашылық-тұрмыстық бұйымдар өндірісі 23.14.0 Шыны талшық өндірісі 23.19.1 Электротехникалық және электровакуумдық шыны өндірісі 23.19.2 Шыныдан жасалған химиялық-зертханалық ыдыстарды өндіру 23.19.9 Басқа топтамаларға енгізілмеген шыны бұйымдар өндірісі	1210-0 Мекемелердің, ұйымдар мен кәсіпорындардың бірінші басшылары	1210-0-028 Кәсіпорынның директоры (бастығы, басқарушысы) 1210-0-035 Зауыт директоры 1210-0-044 Бірлестік, кәсіпорын директоры
23.20.0 Отқа төзімді бұйымдар өндірісі 23.31.0 Қыш жабындар мен такталар өндірісі 23.32.0 Кірпіш, жабынқыш және күйдірілген саздан жасалған өзге де құрылыс бұйымдарын өндіру	1321-0 Мамандандырылған өндірістік (өңдеуші) бөлімшелердің басшылары (басқарушылары)	1321-0-016 Өндіріс жөніндегі директор (өңдеу өнеркәсібі) 1321-0-022 Ауысым шебері (өңдеу өнеркәсібі) 1321-0-023 Участке шебері (өңдеу өнеркәсібі) 1321-0-024 Цех шебері (өңдеу өнеркәсібі) 1321-0-037 Өндіріс бастығы (өңдеу өнеркәсібі) 1321-0-048 Цех бастығы (өңдеу өнеркәсібі)
23.41.1 Фарфордан және фаянстан жасалған шаруашылық-тұрмыстық	1329-1 Мамандандырылған өндірістік бөлімшелердің (техникалық және инженерлік) басшылары (басқарушылары)	1329-1-045 Цех бастығы (басқа салаларда)
	2141-1 Инженер-технологтар (жалпы бейін)	2141-1-001 Өндірістегі инженер 2141-1-002 Өндірісті дайындау жөніндегі инженер 2141-1-005 Инженер-технолог (жалпы бейін)
	2141-2 Өндірісті ұйымдастыру жөніндегі инженерлер	2141-2-001 Өндірісті ұйымдастыру жөніндегі инженерлер

<p>бұйымдар өндірісі 23.41.2 Шаруашылық- тұрмыстық қыш бұйымдарын өндіру 23.42.0 Санитарлық- техникалық қыш бұйымдар өндірісі 23.43.0 Керамикалық электр оқшаулағыштар мен оқшаулағыш арматура өндірісі 23.44.0 Өзге де техникалық керамикалық бұйымдар өндірісі 23.49.0 Өзге де керамикалық бұйымдар өндірісі 23.51.0 Цемент өндірісі 23.52.1 Әк өндірісі 23.52.2 Әктас және доломит ұнын өндіру 23.52.3 Құрылыс гипс өндірісі 23.61.1 Құрама темірбетон және бетон конструкциялары мен бұйымдарын өндіру 23.61.2 Қабырға блоктарын өндіру 23.61.3 Силикат кірпіш өндірісі 23.62.0 Құрылыс мақсаттары үшін гипстен жасалған бұйымдар өндірісі 23.63.0 Тауарлық бетон өндірісі 23.64.0 Құрылыс ерітінділерін өндіру 23.65.0 Асбестцементтен және талшықты цементтен жасалған бұйымдар өндірісі 23.69.0 Бетоннан, құрылыс гипсінен және цементтен жасалған өзге де бұйымдар өндірісі 23.70.0 Тасты кесу, өңдеу және әрлеу 23.91.0 Абразивті бұйымдар өндірісі</p>	<p>2141-3 Автоматтандыру инженерлері</p>	<p>2141-3-001 Автоматтандыру инженерлері 2141-3-002 Өндірісті басқарудың автоматтандырылған жүйелері жөніндегі инженер 2141-3-003 Икемді автоматты желі инженері 2141-3-004 Конвейер инженері</p>
	<p>2141-4 Сапаны бақылау инженерлері</p>	<p>2141-4-002 Сапа инженері 2141-4-003 Өнім сапасы жөніндегі инженер 2141-4-004 Сапаны бақылау инженері</p>
	<p>2149-3 Өнеркәсіптік қауіпсіздік, еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы жөніндегі инженерлер</p>	<p>2149-3-003 Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі инженер 2149-3-004 Мұнайдың апаттық төгілуіне қарсы күрес жөніндегі инженер 2149-3-021 Еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы жөніндегі маман 2149-4-001 Метрология инженері 2149-4-002 Стандарттау инженері 2149-3-019 Көтергіш құрылыстардың өнеркәсіптік қауіпсіздік жөніндегі маманы 2149-3-020 Денсаулық сақтау және еңбек қауіпсіздігі жөніндегі маман (тағайындалған қызметкер) 2149-3-021 Еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы жөніндегі маман</p>
	<p>3101-1 Өнеркәсіптегі және өндірістегі инженерлердің көмекшілері</p>	<p>3101-1-001 Өндірісті дайындау жөніндегі инженердің көмекшісі 3101-1-002 Инженер-технолог көмекшісі</p>
<p>3112-1 Техник- технологтар (жалпы бейін)</p>	<p>3112-1-001 Өнеркәсіптік механик 3112-1-002 Техник (жалпы бейін) 3112-1-003 Өндірісті дайындау жөніндегі техник 3112-1-004 Жұмыс көлемін жасау жөніндегі техник</p>	

<p>23.99.1 Асбест-техникалық бұйымдар өндірісі</p> <p>23.99.2 Минералды окшаулағыш материалдар өндірісі</p> <p>23.99.3 Жұмсақ шатыр және гидроокшаулағыш материалдар өндірісі</p> <p>23.99.4 Жасанды кеуекті толтырғыштарды өндіру және табиғи кеуекті толтырғыштарды өңдеу</p> <p>23.99.5 Битумнан және ұқсас материалдардан жасалған бұйымдар өндірісі</p> <p>23.99.6 Металл емес кендерден бұйымдар өндіру</p>		3112-1-005 Техник-технолог (жалпы бейін)
	3112-2 Өндірісті ұйымдастыру жөніндегі техниктер	3112-2-001 Баптау және сынау жөніндегі техник
	3112-3 Автоматтандыру жөніндегі техниктер	3112-3-001 Өндірістік процестерді автоматтандыру жөніндегі техник 3112-3-002 Автоматты өңдеу технигі
	3112-4 Сапаны бақылау жөніндегі техниктер	3112-4-001 Сапаны бақылау қызметінің технигі 3112-4-002 Техник-қараушы
	3112-9 Өнеркәсіптегі және өндірістегі басқа техниктер, н.в.д.г.	3112-9-003 Өндіріс технологиясы жөніндегі техник
	3160-1 Құрылыс және өрт инспекторлары	3160-1-003 Өрт және қауіпсіздік техникасы жөніндегі инспектор
	3160-2 Өнеркәсіптегі және өндірістегі инспекторлар	3160-2-005 Өнеркәсіптік қауіпсіздік инспекторы
	3160-6 Сапаны бақылау және қауіпсіздік инспекторлары	3160-6-001 Машиналар және өндірістік жабдықтар инспекторы 3160-6-004 Еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы жөніндегі инспектор
	7100-0 Элекриктерден басқа, құрылысшы-монтажшылар, құрылысшы-әрлеушілер, суретшілер және тектес кәсіптердің жұмысшыларының үстінен қарайтын супервайзерлер (бригадирлер)	7100-0-001 Қосалқы жұмысшылар бригадирі 7100-0-002 Цех бригадирі
	7111-1 Арматурашылар	7111-1-001 Арматурашы (цемент, темірбетон конструкцияларын өндіру)

	7111-2 Қаптаушылар	7111-2-002 Тас қалаушы 7111-2-003 Ванналарды жөндеуде қышқак қалаушы
	7112-0 Тас қалаушылар және тектес кәсіптердің жұмысшылары	7112-0-001 Тас қалаушы 7112-0-002 Тас қалаушы (пештің жанындағы кезекші пешші) 7112-0-003 Көпірші 7112-0-004 Табиғи таспен қаптаушы
	7113-1 Тас өңдеушілер	7113-1-001 Плиталар мен блоктардың түйреушісі 7113-1-002 Тас кесуші 7113-1-003 Тасты жылтыратушы (қолмен немесе қол құралдарының көмегімен) 7113-1-004 Тас жонушы 7113-1-005 Гранит кескіш 7113-1-006 Тас сәулет ескерткіштерін қалпына келтіруші 7113-1-007 Қалпына келтіруші, тас 7113-1-008 Тас жөніндегі токарь 7113-1-009 Тас фрезершісі 7113-1-010 Тастан жасалған бұйымдарды тегістеуші-жылтыратушы
	7113-2 Тас қашаушылар	7113-2-001 Тас қашаушы 7113-2-002 Цемент, асбестцемент өндірісіндегі және тасты өңдеудегі тас қашаушы
	7114-1 Темір-бетоншылар	7114-1-001 Құбырларды асфальттаушы 7114-1-002 Болат және темірбетон конструкцияларын монтаждау жөніндегі монтажшы
	7114-2 Қалыптаушылар	7114-2-001 Шегендеуші 7114-2-002 Құрама конструкцияларды салушы
	7114-3 Бетон өңдеушілер мен тегістеуіштер	7114-3-001 Асфальтбетоншы 7114-3-002 Бетоншы 7114-3-003 Төсеуші, бетон 7114-3-004 Құрылыс бүріккіші
	7114-4 Цементаторлар (ұңғымаларда)	7114-4-001 Цементтеуге арналған қоспаны дайындаушы 7114-4-002 Әрлеуші, цемент

		7114-4-003 Цементатор
	7114-9 Басқа бетоншылар және соған байланысты жұмысшылар, н.в.д.г.	7114-9-001 Асбест-цемент жабдығын баптаушы 7114-9-002 Асбест техникалық бұйымдар өндірісіндегі жабдықты баптаушы
	7549-4 Өнеркәсіптік және құрылыс материалдарын дайындау жөніндегі жұмысшылар	7549-4-001 Бассейн қызметкері 7549-4-002 Гидрооқшаулағыш материалдарды қақтаушы 7549-4-003 Асфальт массасын қайнатушы 7549-4-004 Битум қайнатушы 7549-4-005 Гипс қайнатушы 7549-4-006 Асбест-цемент парақтарын толқындаушы 7549-4-007 Пештерден әк түсіруші 7549-4-008 Әк сөндіруші 7549-4-009 Асбест-цемент және асбестосилит бұйымдарының праймері 7549-4-010 Асбест дозалаушы 7549-4-011 Ұсақталған тас пен битумды өлшеуші 7549-4-012 Бетон қоспаларының компоненттерін мөлшерлеуші 7549-4-013 Шикізатты мөлшерлеуші 7549-4-014 Әк ұсатқыш 7549-4-015 Слюда ұсатқыш 7549-4-016 Асбест қоспасын дайындаушы 7549-4-017 Микалекс массасын дайындаушы 7549-4-018 Кірпіштен блоктар мен панельдер жасаушы 7549-4-019 Слюда калибрлеушісі 7549-4-020 Тас қайнатушы 7549-4-021 Ұсақталған тас жіктегіші 7549-4-022 Слюда жіктегіші 7549-4-023 Слюда түйреушісі 7549-4-024 Панельдерді жинақтаушы 7549-4-025 Құрылыс материалдары мен бұйымдарын жинақтаушы 7549-4-026 Құрылыс материалдарын өндіру

		<p>зертханашысы 7549-4-027 Беткі плиткаларды құюшы 7549-4-028 Битум балқыту жылжымалы қондырғысының машинисі 7549-4-029 Жылжымалы бояу станциясының машинисі 7549-4-030 Қабырға және тұтқыр материалдар өндірісіндегі жабдықты баптаушы 7549-4-031 Құрылыс материалдарын өндірудегі жабдықтарды реттеуші 7549-4-032 Жылу оқшаулау материалдары өндірісіндегі жабдықты баптаушы 7549-4-033 Орамдарды ораушы 7549-4-034 Цемент құюшы 7549-4-035 Темірбетон бұйымдарын өңдеуші 7549-4-036 Асфальт плиткаларын престоуші 7549-4-037 Ерітінділер мен массаларды дайындаушы 7549-4-038 Слюда илемдеуші 7549-4-039 Асбестцементті және асбестосилитті бұйымдарды булаушы 7549-4-040 Слюдопласт материалдарын сіңіргіш 7549-4-041 Материалдарды елеуші 7549-4-042 Асбест-цемент бұйымдарын бөлшектеуші 7549-4-043 Жылу оқшаулағыш және акустикалық бұйымдарды бөлшектеуші 7549-4-044 Силикат массасын таратқыш 7549-4-045 Асбестцементті және асбестосилитті бұйымдарды оюшы 7549-4-046 Бетон және темірбетон бұйымдарын оюшы 7549-4-047 Гипсокартон парақтарын кесуші 7549-4-048 Кірпіш пен плиткаларды оюшы 7549-4-049 Слюда кескіш</p>
--	--	--

		<p>7549-4-050 Жылу оқшаулағыш және акустикалық бұйымдарды оюшы</p> <p>7549-4-051 Электр оқшаулағыш материалдарды кескіш</p> <p>7549-4-052 Күйдіру пештеріндегі тас қараушы</p> <p>7549-4-053 Араластырғыш</p> <p>7549-4-054 Сүрлемдегі ұн араластырғыш</p> <p>7549-4-055 Жылу оқшаулау бұйымдарын сұрыптаушы (буып-түюші)</p> <p>7549-4-056 Кеңейтілген сазды сұрыптаушы</p> <p>7549-4-057 Слюда шикізаты мен бұйымдарын сұрыптаушы</p> <p>7549-4-058 Асбестцемент бұйымдарын кептіруші</p> <p>7549-4-059 Жылу оқшаулағыш бұйымдарды кептіруші</p> <p>7549-4-060 Жылу оқшаулағыш бұйымдарды түсіруші</p> <p>7549-4-061 Асбест-цемент бұйымдарын түсіруші-төсеуші</p> <p>7549-4-062 Асфальт плиткаларын түсіруші-төсеуші</p> <p>7549-4-063 Қабырға және тұтқыр материалдар өндірісіндегі түсіруші-төсеуші</p> <p>7549-4-064 Цемент буып-түюші</p> <p>7549-4-065 Асбест-цемент бұйымдарын қалыптаушы</p> <p>7549-4-066 Асфальт плиткаларын қалыптаушы</p> <p>7549-4-067 Бұйымдар, конструкциялар және құрылыс материалдары өндірісіндегі қалыптаушы баптаушы</p> <p>7549-4-068 Қабырға және тұтқыр материалдар өндірісіндегі қалыптаушы</p> <p>7549-4-069 Бөлшектер мен бұйымдарды қалыптаушы</p> <p>7549-4-070 Темірбетон бұйымдары мен конструкцияларын қалыптаушы</p> <p>7549-4-071 Тас өңдеу өндірісінің қалыптаушысы</p> <p>7549-4-072 Жылу оқшаулау бұйымдарын қалыптаушы</p>
--	--	---

		7549-4-073 Сүзгі пластиналарын қалыптаушы 7549-4-074 Слюда бұйымдарын штамптаушы
	8100-0 Өндірістік стационарлық жабдық операторларының үстінен қарайтын супервайзерлер (бригадирлер)	8100-0-004 Дайындау бөлімшесінің бригадирі 8100-0-009 Негізгі өндіріс учаскелеріндегі бригадир 8100-0-010 Сыдыра тазарту бөлімшесінің бригадирі 8100-0-011 Өндіріс процесінде шикізатты, жартылай фабрикаттарды және дайын өнімді өткізу жөніндегі бригадир 8100-0-012 Құю машиналарының бригадирі 8100-0-019 Асбестцементті бұйымдарды бақылаушы
	8115-1 Құрама темірбетон конструкциясын дайындау жөніндегі операторлар	8115-1-003 Қабырға бұйымдарын престеуші оператор 8115-1-004 Темірбетон жабдығын басқару пультінің операторы . 8115-1-005 Бетон және темірбетон бұйымдарын кесуші оператор 8115-1-006 Бұйымдарды булаушы
	8115-2 Асбест-цемент бұйымдарын дайындау жөніндегі операторлар	8115-2-001 Асбосталдық парактарды сіндіру және кептіру аппаратшысы 8115-2-002 Асбест техникалық бұйымдарын графиттеуші 8115-2-003 Реагенттерді мөлшерлеуші 8115-2-004 Асбест техникалық бұйымдарын дайындаушы 8115-2-005 Асбометалл бұйымдарын жасаушы 8115-2-006 Асбест байыту өндірісінің зертханашысы 8115-2-007 Лак жағу машинасының машинисі 8115-2-008 Асбосталь төсемін дайындау операторы 8115-2-009 Акустикалық

		<p>плиталарды бояу камерасының операторы 8115-2-010 Құбырларды сынау конвейерінің операторы 8115-2-011 Асбестцементті құбырларды қатайту конвейерінің операторы 8115-2-012 Жабдықтың конвейерлік желісінің операторы 8115-2-013 Асбест-цемент бұйымдарын қайта өңдеуші-ылғалдандырғыш операторы 8115-2-014 Асбосталь төсемін жасау жөніндегі оператор 8115-2-015 Дайындау бөлімшесінің операторы 8115-2-016 Орау-желімдеу станогының операторы 8115-2-017 Асбест-цемент бұйымдарын дайындау жөніндегі станоктың операторы 8115-2-018 Фибро-талшықты бұйымдарды дайындау жөніндегі станоктың операторы 8115-2-019 Асбестцемент бұйымдарын жинақтаушы-бөлшектеуші операторы 8115-2-020 Агломераттарды престоуші 8115-2-021 Асбест-цемент бұйымдарын престоуші 8115-2-022 Ыстық қалыптау престоушісі 8115-2-023 Реагенттердің еріткіші 8115-2-024 Бұйымдар мен конструкцияларды жинаушы, асбест-цемент бұйымдары</p>
	<p>8115-3 Құрылыс блоктары мен плиталарын, оның ішінде газ-, көбік-, құм блоктарын дайындау жөніндегі операторлар</p>	<p>8115-3-001 Қалыптау массасын брикеттеуші 8115-3-002 Әк жағушы 8115-3-003 Тас өңдеу машинасының операторы 8115-3-004 Бетонды әрлеу машинасының операторы 8115-3-005 Қабырға бұйымдарын өндірудегі басқару пультінің операторы 8115-3-006 Гипс-бетон панельдерін илемдеу жөніндегі диірмен операторы 8115-3-007 Бетон блоктарын</p>

		<p>дайындау жөніндегі станоктың операторы 8115-3-008 Газ блоктарын, құм блоктарын дайындау жөніндегі станоктың операторы 8115-3-009 Станок операторы, бетон тас 8115-3-010 Станок операторы, құйылған бетоннан жасалған бұйымдар 8115-3-011 Станок операторы, бетон өндірісі 8115-3-012 Бетонды термиялық өңдеу қондырғыларының операторы</p>
	8115-4 Бетон-мозаикалық плитаны дайындау жөніндегі операторлар	<p>8115-4-001 Араластырғыш жүгіруші 8115-4-002 Бетон-мозаикалық плитаны дайындау бойынша баспа машинасының машинисі 8115-4-003 Экструзиялық пресс машинисі 8115-4-004 Күйдіруші 8115-4-005 Дайындау бөлімшесінің операторы 8115-4-006 Тасты жылтырату машинасының операторы 8115-4-007 Бетон-мозаикалық плитаны дайындау жөніндегі станоктың операторы 8115-4-008 Бетон-мозаикалық плита бұйымдарын кептіруші</p>
	8115-5 Бетон сорғылары мен бетон араластырғыштардың операторлары	<p>8115-5-001 Автобетон сорғы машинисі 8115-5-002 Автогудронатор машинисі 8115-5-003 Бетон сорғы қондырғысының машинисі 8115-5-004 Жылжымалы бетон араластырғыш машинисі 8115-5-005 Құм беру қондырғысының машинисі 8115-5-006 Өздігінен жүретін газ еріткіш машинисі (виброгазобетон араластырғыштар) 8115-5-007 Жылжымалы асфальтбетон араластырғыш машинисі 8115-5-008 Бетон қоспаларын дайындауға арналған жылжымалы</p>

		автоматтандырылған үздіксіз әрекетті орнату машинисі 8115-5-009 Бетон араластырғыш қондырғылардың мотористі 8115-5-010 Бетон араластырғыш операторы 8115-5-011 Бетон сорғы операторы 8115-5-012 Бетон қоспасына арналған диспенсерлік қондырғы операторы 8115-5-013 Жеделдету қондырғысының операторы 8115-5-014 Бетон қоспаларын дайындауға арналған әрекет бетонын араластыруға арналған қондырғы операторы 8115-5-009 Бетон араластырғыш қондырғылардың мотористі 8115-5-010 Бетон араластырғыш операторы 8115-5-011 Бетон сорғы операторы 8115-5-012 Бетон қоспасына арналған диспенсерлік қондырғы операторы 8115-5-013 Жеделдету қондырғысының операторы 8115-5-014 Бетонды араластыруға арналған қондырғы операторы
	8115-9 Цементтен, тастан және басқа минералды материалдардан жасалған өнімдерді өндіру жөніндегі басқа операторлар, н.в.д.г.	8115-9-001 Битумды сусыздандыру аппаратшысы 8115-9-002 Битумды тотықтыру аппаратшысы 8115-9-003 Аспираторшы 8115-9-004 Асфальтбетоншы-қайнатушы 8115-9-005 Жүгіруші 8115-9-006 Битумшы 8115-9-007 Айналмалы пештердің машинисі (күйдіруші) 8115-9-008 Бұрандалы сорғы машинисі (фуллерші) 8115-9-009 Гранулятор машинисі 8115-9-010 Кальцинатор машинисі 8115-9-011 Тас кесу машинасының машинисі 8115-9-012 Ерітінді-бетон қоспаларын дайындауға

		<p>арналған жылжымалы агрегатталған кешеннің машинисі 8115-9-013 Асфальт-бетон қоспасын дайындауға арналған жылжымалы пісіру қазандығының машинисі 8115-9-014 Пневматикалық және бұрандалы сорғылардың машинисі 8115-9-015 Жүк-жолаушылар құрылысын көтеру машинисі 8115-9-016 Домалату машинасының машинисі 8115-9-017 Шикізат диірмендерінің машинисі 8115-9-018 Құбыр машинасының машинисі 8115-9-019 Көмір диірмендерінің машинисі 8115-9-020 Цемент диірменінің машинисі 8115-9-021 Эксгаустер машинисі 8115-9-022 Триер мотористі 8115-9-023 Битум айдау қондырғысының мотористі 8115-9-024 Майлаушы моторист 8115-9-025 Қабырға және тұтқыр материалдарды күйдіруші 8115-9-026 Асфальт араластырғыш қондырғының операторы 8115-9-027 Толқындау-стопинг агрегатының операторы 8115-9-028 Минералды мақтаны түйіршіктеу операторы 8115-9-029 Түйіршіктеу операторы 8115-9-030 Бұйымдарды бояу желісінің операторы 8115-9-031 ҚҰрылыс бұйымдары өндірісіндегі жабдықты басқару пультінің операторы 8115-9-032 Минералды мақта бұйымдарын өндіру жөніндегі қондырғылардың операторы 8115-9-033 Шикізат диірмендері машинисінің көмекшісі 8115-9-034 Көмір диірмені машинисінің көмекшісі 8115-9-035 Цемент диірмендері</p>
--	--	--

		<p>машинисінің көмекшісі 8115-9-036 Миканит және микалекс престоушісі 8115-9-037 Слюдопласт престоуші 8115-9-038 Құрылыс бұйымдарын престоуші 8115-9-039 Жылу оқшаулау бұйымдарын престоуші 8115-9-040 Құрылыс бұйымдары мен материалдарын оюшы 8115-9-041 Араластырғыштардағы массаны құрастырушы 8115-9-042 Шламшы</p>
	<p>8181-1 Шыны талшықты және олардан жасалған бұйымдарды жасаушылар</p>	<p>8181-1-001 Шыны талшықты материалдарды дайындау аппаратшысы 8181-1-002 Шыны талшықты материалдарды бүрку аппаратшысы 8181-1-003 Дыбыс сіңіретін сыналарды жасаушы 8181-1-004 Ашатын машинаның машинисі 8181-1-005 Шыны талшықты дайындамаларды өңдеуші 8181-1-006 Кварц шыны талшықтарын алу операторы 8181-1-007 Үздіксіз шыны талшықты алу операторы 8181-1-008 Оптикалық шыны талшықты алу операторы 8181-1-009 Шыны талшықты алу операторы 8181-1-010 Каолин құрамындағы шыны талшықты алу операторы 8181-1-011 Бір сатылы әдіспен шыны талшықты алу операторы 8181-1-012 Штапельді шыны талшықты алу операторы 8181-1-013 Шыны талшықты балқытушы 8181-1-014 Шыны талшықты материалдарды желімдеуші 8181-1-015 Шыны талшықты турникеттерді бөлуші 8181-1-016 Шыны талшықты таратқыш 8181-1-017 Шыны талшықты материалдарды пішуші 8181-1-017 Шыны талшықты</p>

		<p>материалдарды пішуші 8181-1-018 Шыны талшықты және шыны талшықты материалдарды кесуші 8181-1-019 Таспа жинаушы 8181-1-020 Шыны талшықты агломератор 8181-1-021 Шыны талшықты және шыны талшықты бұйымдарды түсіруші</p>
	<p>8181-2 Шыны күйдіруге арналған пеш операторлары</p>	<p>8181-2-001 Күйдіру пештерін тиеуші-түсіруші 8181-2-002 Кептіретін тиегіш-түсіруші 8181-2-003 Иризаторшы 8181-2-004 Технологиялық пештердің от жағушысы 8181-2-005 Слюдопласт жасау машинасының машинисі 8181-2-006 Шыны өндірісіндегі күйдіруші 8181-2-007 Құрылыс керамикасы бұйымдарын күйдіруші 8181-2-008 Шам жағушы 8181-2-009 Материалдарды күйдіруші 8181-2-010 Радиокерамика, пьезокерамика және ферриттерді күйдіруші 8181-2-011 Пеш операторы (шыны өндірісі) 8181-2-012 Шыны таспаны қалыптау операторы 8181-2-013 Шыны балқытушы 8181-2-014 Шыны бұйымдарын күйдіруші 8181-2-015 Шыныдағы торлар мен шинкаларды дәнекерлеуші 8181-2-016 Пештерден бұйымдарды қоюшы-таңдаушы</p>
	<p>8181-3 Керамика, фаянс және фарфорды күйдіруге арналған пеш операторлары</p>	<p>8181-3-001 Сіндіру агрегаттарындағы аппаратшы 8181-3-002 Фарфор, фаянс және керамикалық бұйымдарды қоршаушы 8181-3-003 Шикізатты, отынды және қабырға бұйымдарын тиеуші-түсіруші 8181-3-004 Әк диірменшісі 8181-3-005 Минералды шикізат диірменшісі 8181-3-006 Тасымалдау</p>

		<p>механизмдерінің мотористі 8181-3-007 Тоңазытқыш барабанының мотористі 8181-3-008 Керамика, фарфор және фаянс бұйымдарын күйдіруші 8181-3-009 Электркерамикалық бұйымдар мен материалдарды күйдіруші 8181-3-010 Фарфор және фаянс бұйымдарын тегістеуші оператор 8181-3-011 Қабырға материалдарын булаушы 8181-3-012 Вагоншаларда фарфор, фаянс және керамика бұйымдарын таңдаушы-қоюшы 8181-3-013 Керамика, фаянс және фарфорды күйдіруге арналған пеш шихташысы</p>
	<p>8181-4 Отқа төзімді бұйымдарға арналған пеш операторлары</p>	<p>8181-4-001 Пештерден отқа төзімді материалдарды түсіруші 8181-4-002 Графит өзектерін күйдіруші 8181-4-003 Пеште күйдіруші (шыны) 8181-4-004 Сурет салатын көмірді күйдіруші 8181-4-005 Слюда күйдіргіш 8181-4-006 Электр көмір бұйымдарын күйдіруші 8181-4-007 Отқа төзімді бұйымдардың операторы 8181-4-008 Қыш тақтайларды жағуға арналған пеш операторы 8181-4-009 Кірпішті күйдіруге арналған пеш операторы 8181-4-010 Отқа төзімді бұйымдарды престеуші оператор 8181-4-011 Отқа төзімді бұйымдарды тегістеуші-кескіш оператор 8181-4-011 Отқа төзімді бұйымдарды тегістеуші-кескіш оператор 8181-4-012 Отқа төзімді шикізатты балқытушы 8181-4-013 Купрокс және селен түзеткіштерінің термисті 8181-4-014 Нафталин пештерінің термисті 8181-4-015 Отқа төзімді</p>

		бұйымдарды қалыптаушы 8181-4-016 Түтін мұржаларын, ызботтарды және оттықтарды тазалаушы
	8181-5 Шыны бұйымдарын жасау жөніндегі операторлар	8181-5-001 Аэрозольшы 8181-5-002 Шыны бұйымдарын блоктаушы 8181-5-003 Шыны бұйымдарын вакуумдаушы 8181-5-004 Шыны бұйымдарын үрлеуші 8181-5-005 Бөлшектерді жақынырақ жеткізуші 8181-5-006 Пештерді тиеуші 8181-5-007 Шыны сөндіргіш 8181-5-008 Колбалар мен ыдыстарды тығыздаушы 8181-5-009 Шихтаны толтырушы 8181-5-010 Органикалық шыныдан жасалған бұйымдарды жасаушы 8181-5-011 Шыны пленка жасаушы 8181-5-012 Органикалық шыныдан құбыр жасаушы 8181-5-013 Шыны бұйымдарын калибрлеуші 8181-5-014 Кварц балқытушы 8181-5-015 Кептіргіш пештер мен барабандар 8181-5-016 Шыны құюшы 8181-5-017 Үрлеу машиналарының машинисі 8181-5-018 Шыны тарту машиналарының машинисі 8181-5-019 Прокат машинасының машинисі 8181-5-020 Ыстыққа төзімді шыны және шыны профилбит илемдеу машинасының машинисі 8181-5-021 Шыныланған өзектерден жасалған блок жинаушы 8181-5-022 Шыны төсеуші 8181-5-023 Органикалық шыны желімдеуші 8181-5-024 Көбік шыны өндірісі бойынша автоматты желі операторы 8181-5-025 Вакуум сору механизмдері мен

		<p>кұрылғыларының операторы 8181-5-026 Жартылай автоматты үрлеу операторы 8181-5-027 Шыныдан жасалған бұйымдарды үрлеуге арналған машинаның операторы 8181-5-028 Дәнекерлеу машиналарындағы оператор 8181-5-029 Шыны кескіш оператор 8181-5-030 Шыны қалыптау машиналарының операторы 8181-5-031 Көлемді өлшеу қондырғысының операторы 8181-5-032 Твч орнату операторы 8181-5-033 Үрлемелі бұйымдарды жекешелендіруші 8181-5-034 Ареометрлердің белгілеушісі 8181-5-035 Шыны құмдаушы 8181-5-036 Органикалық шыны сынықтарын дайындаушы 8181-5-037 Шыны бұйымдарын сүртуші 8181-5-038 Шыны жағушы 8181-5-039 Ампулалар мен түтіктерді кескіш 8181-5-040 Оттағы оюшы 8181-5-041 Көбік блоктарын кескіш 8181-5-042 Шыны бұйымдарын оюшы 8181-5-043 Шыны массасын ағызуды 8181-5-044 Шихта құрастырушы 8181-5-045 Шыны жасаушы 8181-5-046 Слюда өңдеу термисті 8181-5-047 Шыны құбырлар мен дрот өндіру жөніндегі тартушы 8181-5-048 Шыны балқыту ыдыстарын орнатушы 8181-5-049 Иіргіш пластиналарды орнатушы 8181-5-050 Фацетші 8181-5-051 Штенгелші</p>
	<p>8181-6 Керамика, фарфор және фаянс бұйымдарын жасау жөніндегі операторлар</p>	<p>8181-6-001 Электркерамикалық бұйымдарды арматуралаушы 8181-6-002 Керамикалық материалдарды мөлшерлеуші 8181-6-003 Ұсақтау-ұнтақтау</p>

		<p>жабдығын тиеуші 8181-6-004 Фарфор құбырларын тығыздаушы 8181-6-005 Радио-керамика және феррит құюшы 8181-6-006 Электрокерамикалық бұйымдарды құюшы 8181-6-007 Кілемдегі керамикалық плиткаларды теруші 8181-6-008 Мозаикалық плитка төсеніштерін теруші 8181-6-009 Фарфор және фаянс бұйымдарын құюшы 8181-6-010 Фарфор құбырларын илемдеуші 8181-6-011 Раклист 8181-6-012 Керамикалық және фарфор бұйымдарын оюшы 8181-6-013 Шикізатты, фарфор, фаянс және керамикалық бұйымдарды сұрыптаушы</p>
	<p>8181-9 Шыны, керамика және олардан бұйымдар жасау жөніндегі басқа операторлар, н.в.д.г.</p>	<p>8181-9-001 Автоклавшы (шыны өндірісі) 8181-9-002 Силикондау аппаратшысы 8181-9-003 Санитариялық-құрылыс бұйымдарын арматуралаушы 8181-9-004 Термос колбаларын вакуумдаушы 8181-9-005 Триплекс және блок вакуумдаушы 8181-9-006 Шыны қайнатушы 8181-9-007 Көмір шайбаларын жақындатушы 8181-9-008 Конвейердегі санитариялық-құрылыс бұйымдарын құюшы 8181-9-009 Стендтегі санитариялық-құрылыс бұйымдарын құюшы 8181-9-010 Шихтаны түйіршіктеу операторы 8181-9-011 Саз араластыру машинасының операторы 8181-9-012 Машина операторы, шыныдан жасалған бұйымдарға сурет салу 8181-9-013 Машина операторы, керамикалық бұйымдарға сурет салу</p>

		<p>8181-9-014 Кірпішті бояу желісінің операторы 8181-9-015 Жіп машинасындағы оператор 8181-9-016 Үрлеу қондырғысының операторы 8181-9-017 Кептіру камералары мен пештерді тиеу жөніндегі оператор 8181-9-018 Фацет станогының операторы 8181-9-019 Сазды сығымдауға арналған экструдер операторы 8181-9-020 Полимерлеуші 8181-9-021 Металл қалыптар мен табақтарды полимерлеуші 8181-9-022 Кабельге арналған ұнтақ калькуляторы 8181-9-023 Электр көмір өндірісінің калькуляторы 8181-9-024 Өзектерді кептіргіш 8181-9-025 Флотаторшы</p>
	8188-1 Автоматты құрастыру желілерінің операторлары	<p>8188-1-001 Автоматшы 8188-1-002 Тораптық және орау автоматтары мен станоктарындағы автоматшы 8188-1-003 Ремиздік автоматтар автоматшысы 8188-1-004 Суық түсіру автоматтары автоматшысы 8188-1-005 Құбырларды жылу оқшаулаудың автоматтандырылған желісінің операторы 8188-1-006 Жылу оқшаулағыш сымды орнату операторы</p>
	8188-2 Өнеркәсіптік робот операторлары	<p>8188-2-001 3D станоктар мен қондырғылардың автоматты және жартылай автоматты желілерінің операторы 8188-2-002 Суықтай штамптау жабдығының автоматты және жартылай автоматты желілерінің операторы 8188-2-003 манипулятор операторы 8188-2-004 Өнеркәсіптік роботтарға қызмет көрсету операторы 8188-2-005 Бағдарламалық басқарылатын станоктар</p>

		операторы
	8188-3 3D басып шығару операторлары	8188-3-001 3D басып шығару операторы
	9312-1 Жолдарды, бөгеттерді және осыған тектес азаматтық құрылыстарды салу және жөндеу бойынша біліктілігі жоқ жұмысшылар	9312-1-004 Біліктілігі жоқ жұмысшы, жер қазу жұмыстары 9312-1-005 Біліктілігі жоқ құрылыс жұмысшысы (азаматтық құрылыс)
	9312-2 Ғимараттарды салу және жөндеу бойынша біліктілігі жоқ жұмысшылар	9312-2-001 Біліктілігі жоқ құрылыс жұмысшысы 9312-2-002 Біліктілігі жоқ жұмысшы (ғимараттар салу) 9312-2-007 Ерітіндіні жеткізуші 9312-2-008 Тас қалаушының көмекшісі

ҚР ҰК қолданыстағы жаңа жіктеуіші 03-2019, ҚР Сауда және интеграция министрлігі Техникалық реттеу және метрология комитетінің 2019 жылғы 22 ақпандағы № 68-НҚ бұйрығымен бекітілген.

5. «Құрылыс материалдарын өндіру» саласын талдау

(статистика, жаңа технологиялар, халықаралық үрдістер, нормативтік база, кәсіптік-біліктілік бөлінісіндегі саланың (саланың) құрылымын талдау, жаңа кәсіптер мен біліктіліктер, жұмыс күшінің күтілетін сұранысы мен ұсынысы)

Құрылыс материалдарын өндіру саласы өнеркәсіптің қалған салаларына қатысты қолдау және «қызмет көрсету» функцияларын орындайды. 2023 жылдың 9 айының қорытындысы бойынша елдің ЖІӨ құрылымындағы саланың үлесі 0,8% құрайды.

2023 жылғы қаңтар-желтоқсан кезеңінде құрылыс материалдарын өндіру саласы өнеркәсіп өндірісі көлемінің 2,7%-ын және өңдеу өнеркәсібі өндірісі көлемінің 5,8%-ын қамтамасыз етті (5.1-кесте).

5.1 ҚР экономикасындағы құрылыс материалдары өндірісінің үлесі

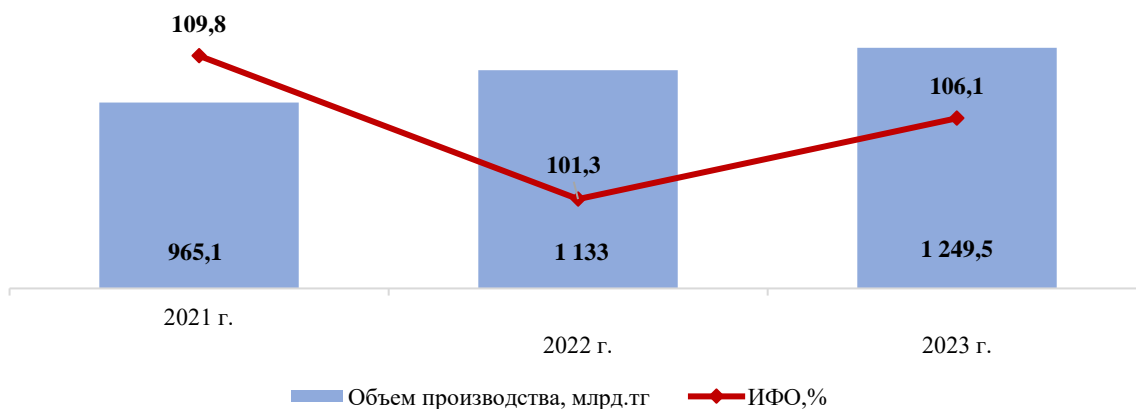
№	Көрсеткіш	2021	2022	2023
1	Өнеркәсіп өндірісінің жалпы көлеміндегі саланың үлесі, %	2,6	2,5	2,7
2	Өңдеу өнеркәсібі көлеміндегі саланың үлесі, %	5,6	5,7	5,8

Дереккөз: ҚР СЖЖРА ҰСБ

ҚР СЖЖРА ҰСБ деректеріне сәйкес, 2023 жылы өндіріс көлемі құндық мәнде **1 249,5 млрд теңгені** құрады, бұл 2022 жылдың сәйкес кезеңінен **10,3%-ға** жоғары.

Нақты көлем индексі 2023 жылғы қаңтар-желтоқсанда 106,1% құрады.
(2.1.5.1-сурет).

2021 ж., 2022 ж. және 2023 ж. құрылыс материалдары өндірісінің көлемі және НКИ

Дереккөз: ҚР СЖЖРА ҰСБ

Өндіріс көлемінің **заттай мәнде** ұлғаюы келесі позициялар бойынша байқалады:

- отқа төзімді бұйымдар (+12,6%);
- отқа төзімді емес керамикалық кірпіштер (+70,9%);
- портландцемент (+0,4%);
- гипсокартон (+0,6%);
- құрылыс ерітінділері (+17,5%);
- өңделген тас (+5,1%);
- кож, минералды мақта (+7,7%).

2023 жылғы қаңтар-желтоқсанда **құрылыс жұмыстарының көлемі 7 494,6 млрд теңгені** құрады, бұл 2022 жылғы қаңтар-желтоқсанға қарағанда **19,8%-ға артық**. 2023 жылдың қаңтар-желтоқсан айларында орындалған құрылыс жұмыстарының түрлері бойынша тұрғын емес (19,5%) және автомобиль жолдарын (14,5%), тұрғын үйлерді (14,7%) салу бойынша жұмыстар ең көп үлесті алады. Ағымдағы жылдың қаңтар-желтоқсан айларында **құрылыс-монтаждау жұмыстарының көлемі 6 310,7 млрд теңгені** құрады, **нақты көлем индексі** өткен жылдың тиісті кезеңімен салыстырғанда 109,4%-ға құрады.

Пайдалануға берілген тұрғын үйдің жалпы **ауданы** 2022 жылғы қаңтар-желтоқсанмен салыстырғанда 13,7%-ға **ұлғайды** және **17 537,1 мың шаршы метрді** құрады, оның ішінде **10 910,7 мың шаршы метр** – көппәтерлі және **6 480,7 мың шаршы метр** - жеке үйлер. Тұрғын үйдің басым бөлігі - 15 849,8 мың ш. м. немесе 90,4% **жеке құрылыс салушылар пайдалануға берді**, сондай-ақ азаматтардың меншігі - 6 635,5 мың ш. м.

Сондай-ақ, тұрғын үй құрылысына **инвестициялар** құрылыс материалдары өндірісінің өсуіне әлеуетті ынталандыру ретінде қызмет ететінін атап өткен жөн. Қарастырылып отырған кезеңде тұрғын үй

құрылысына **3 089,7 млрд теңге** сомасына инвестициялар жіберілді, бұл 2022 жылғы қаңтар-желтоқсанға қарағанда **6,5%-ға жоғары**.

Заттай мәнде тауарлар шығару көлемінің төмендеуі мынадай позициялар бойынша белгіленді: керамикалық қаптамалы кірпіштер (-8,8%); цементті клинкерлер (-3,8%); цементтен, бетоннан немесе жасанды тастан жасалған плиткалар, плиталар, кірпіштер және ұқсас бұйымдар (-1,1%); сөндірілген, сөндірілмеген және гидравликалық әк (-1,3%); гипс (-35,8%); құрылыс мақсаттарына арналған бетоннан жасалған бұйымдар (-9,7%); бетоннан жасалған құрастырмалы құрылыс конструкциялары (-2,4%); тауарлық бетон (-11,1%) және т. б.

Құрылыс материалдары нарығының көлемі 2023 жылғы қаңтар-желтоқсанда **3 671,7 млн АҚШ долларын** (1 675,4 млрд теңге) құрады. Отандық тауар өндірушілердің (ОТӨ) үлесіне **68% келеді**, бұл өткен жылдың ұқсас кезеңінің деңгейінен **3 тармаққа жоғары**. Импорттық өнімнің үлесі **32% құрады**. (2.1.5.2-кесте).

2021 ж., 2022 ж. және 2023 ж. ҚР құрылыс материалдары нарығы

	2021 жыл	2022 жыл	2023 жыл
Өндіріс, млн. АҚШ доллары	2 265,4	2 461	2 738,3
Импорт, млн АҚШ доллары	1 222,1	1 225,5	1 176,1
Экспорт, млн АҚШ доллары	192,7	190,9	242,7
Тұтыну, млн АҚШ доллары	3 294,9	3 495,6	3 671,7
ОТӨ үлесі, %	63%	65%	68%
Импорт үлесі, %	37%	35%	32%

Дереккөз: ҚР СЖЖРА ҰСБ, ҚР Қаржыминистрі МКК

Отандық өндіріс ішкі нарықтың, мысалы, **басқа портландцемент, тауарлық бетон, гипс, ерітінділер, гипсокартон** сияқты тауарларға деген қажеттілігін жабады. Күрделі тауарлар аз дамыған – *жылу оқшаулағыш тақталар, жұмсақ шатыр жабындары және т. б.* Қосымша құны жоғары күрделі тауарларды өндіру әрлеу сегментіндегі сияқты дамымаған күйінде қалып отыр, бұл ішкі нарықтың импортқа тәуелділігіне себепші болады.

Қазіргі уақытта дамудың ықтимал бағыттарының бірі – қыш тақтайлар өндірісі. Мәселен, каолин саз кен орындарының қолда бар қоры негізінде осы тауардың өндірісін дамытуға болады. Алайда, қыш тақтайлар үшін қажетті шикізат шығаратын тау-кен байыту комбинаттарының жоқтығы тежеуші фактор болып табылады. Сондай-ақ, сантехникалық өнімдерді (санфаянс) өндіруді ұйымдастыру мүмкіндігі перспективалы болып табылады. Бұл тауар елдің ішкі нарығында да, макроөңірдің сыртқы нарықтарында да үлкен сұраныспен сипатталады. Ел аумағында санфаянс өндіруге арналған шикізаттың кең барланған қорлары бар, бірақ оларды өндіру мен байыту да ұйымдастырылмаған. Қолда бар қыш тақтай кәсіпорындары негізінде қатты

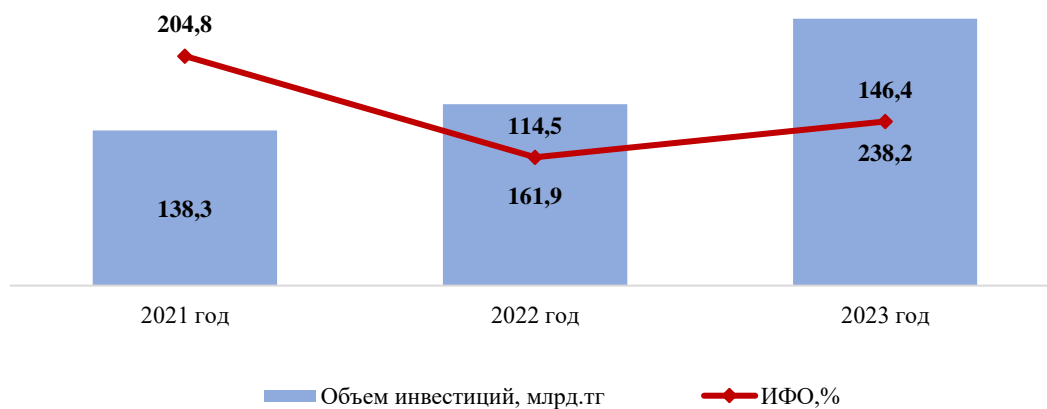
қыш тауарлары өндірістерін шоғырландыру инфрақұрылымды ұйымдастыру, жер учаскесін сатып алу, тұрмыстық және әкімшілік мақсаттағы объектілерді салу шығындарын төмендетуі мүмкін. Жылу оқшаулағыш материалдардың қуаттылығын арттыру ішкі нарықтың импорттық жеткізілімдерге тәуелділігін төмендетуге ықпал етеді. Полимерлі шикізатты жылу оқшаулауда қолдану және полипропилен мен полиэтилен өндіретін газ-химия кешенін дамыту өндірушілерді шикізатпен қамтамасыз етуге оң әсер етеді.

Сонымен қатар, жоғарыда аталған базалық тауарлар өндірісін (*портландцемент, тауарлық бетон, қабырға материалдары (керамикалық, силикатты кірпіштер)*) сақтау құрылыс саласында бірінші кезекте қолдануға байланысты зор маңызға ие екенін атап өткен жөн.

Негізгі капиталға салынған **инвестициялар 2023 жылы 238,2 млрд теңгені құрады, бұл 2022 жылғы кезеңнен 47%-ға жоғары.**

2023 жылы маңызды жобалар: Қарағанды облысындағы 1-ші сұрыпты әк өндіретін зауыт «Sargoran Operating» ЖШС - 20 млрд теңге; Жетісу облысындағы қыш тақтайлар өндірісін кеңейту «Алмаз Керамикс» ЖШС - 4,8 млрд теңге; Абай облысындағы цемент зауытын қалпына келтіру және жаңғырту «SHARCEM» ЖШС - 6,8 млрд теңге және т. б.

2021 ж., 2022 ж. және 2023 ж. негізгі капиталға салынған инвестициялар, млрд. теңге

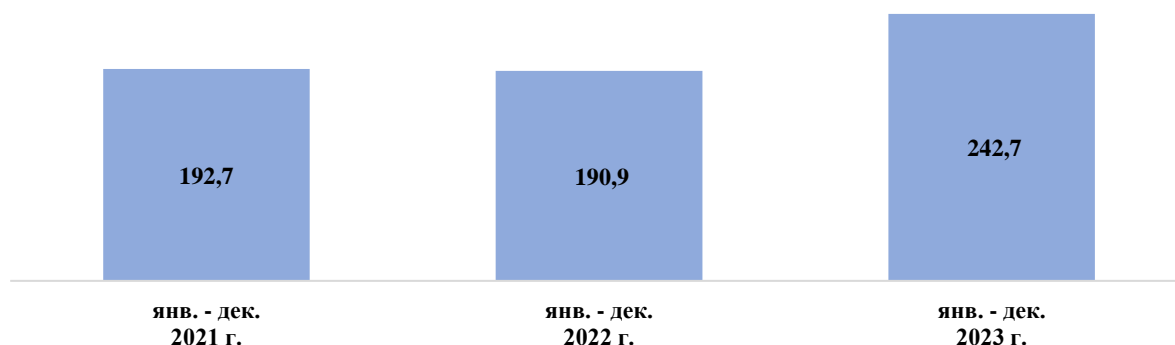
Дереккөз: ҚР СЖЖРА ҰСБ

Өнеркәсіп инвестицияларының жалпы көлеміндегі саланың үлес салмағы 2,9%, өңдеу өнеркәсібінде – 14% құрады.

Қаралып отырған кезеңде кәсіпорындардың меншікті қаражаты есебінен негізгі капиталға инвестициялар көлемі 178,7 млрд теңгені (75%), банктердің кредиттері – 13,3 млрд теңгені (5,6%), басқа қарыз қаражаттары – 46,2 млрд теңгені (19,4%) құрады.

2023 жылдың қаңтар-желтоқсан айларында ҚР СЖЖРА ҰСБ және ҚР ҚМ МКК жедел деректеріне сәйкес құрылыс материалдары өнімдерінің экспорты 242,7 млн АҚШ долларын құрады, бұл 2022 жылдың ұқсас кезеңімен салыстырғанда құндық мәнде 27,1%-ға өскенін көрсетті (2.1.5.3-сурет).

2021 ж., 2022 ж. және 2023 ж. ҚР құрылыс материалдарының экспорты, млн АҚШ доллары

Дереккөз: ҚР СЖЖРА ҰСБ және ҚР Қаржымині МКК

2023 жылы заттай мәнде экспорт көлемі **17,2%**-ға ұлғайып, **1 536,1 мың тоннаны құрады**, ал өткен жылдың осы кезеңінде 1 310,3 мың тонна деңгейінде болды (2.1.5.3-кесте).

2021, 2022 және 2023 жылдардағы құрылыс материалдарының экспорты

Өлшем бірлігі	2021 ж.	2022 ж.	2023 ж.
млн. АҚШ доллары	215,0	190,9	242,7
мың тонна	1 845,8	1 310,3	1 536,1

Дереккөз: ҚР СЖЖРА ҰСБ және ҚР Қаржымині МКК

2023 жылғы қаңтар-желтоқсанда құндық мәндегі негізгі экспорт баптарына мынадай тауарлар кірді: **портландцемент; отқа төзімді цементтер; қыш тақтай; қатпарлы вермикулит; жасанды корунд; қожмақта, силикатты минералды мақта және блоктардағы, парақтардағы немесе орамдардағы ұқсас (олардың қоспаларын қоса алғанда) минералды мақта; гипсокартон, көп қабатты оқшаулағыш бұйымдар және т. б.**

2023 жылдың қаңтар-желтоқсан айларында 2022 жылдың ұқсас кезеңімен салыстырғанда **экспорт көлемінің** заттай мәндегі ең көп өсуі мынадай тауарларға қатысты тіркелді:

– Беларуське жеткізу есебінен 5,3 есе (1,7 тонна) **оқшаулағыш қыш арматура;**

– Ресейге жеткізілімдердің 2,2 есе өсуі есебінен (7 658,2-ден 16 608,6 тоннаға дейін) қож-мақта, силикатты минералды мақта және ұқсас минералды мақта 78,4%-ға;

– Ресейге жеткізілімдердің 37,7%-ға (20 709,9 тоннадан 28 511,9 тоннаға дейін) және Өзбекстанға 2,3 есе (386,2 тоннадан 899,9 тоннаға дейін) өсуі есебінен **отқа төзімді цементтер, құрылыс ерітінділері 39,3%-ға өсті.**

Сондай-ақ, келесі тауар бойынша қарастырылып отырған кезеңде **жеткізілім көлемінің төмендегенін атап өткен жөн:**

– Тәжікстан тарапынан сұраныстың 88%-ға төмендеуі себебінен шыныдан жасалған **көп қабатты оқшаулағыш бұйымдар 11,2%-ға (721,1 тоннадан 86,9 тоннаға дейін);**

– **Ресей тарапынан сұраныстың 44%-ға (10 634,9 тоннадан 5 950,7 тоннаға дейін) және Польшадан 30,9%-ға (6 913,2 тоннадан 4 773,9 тоннаға дейін) төмендеуі себебінен стратификацияланған вермикулит 7,7%-ға төмендеді.**

Сала өнімінің экспорты көлемінде **негізгі үлесті портландцемент алады - 24,6%.**

2023 жылдың қаңтар-желтоқсан айларында құрылыс материалдарының негізгі көлемі Ресейге (56,4%), Өзбекстанға (18,5%) және Қырғызстанға (13,2%) экспортталды (2.1.5.4-кесте).

2022-2023 жылдардағы қаңтар-желтоқсандағы Қазақстанның құрылыс материалдарын тұтынушы негізгі топ-5 елдің экспорты, мың АҚШ доллары

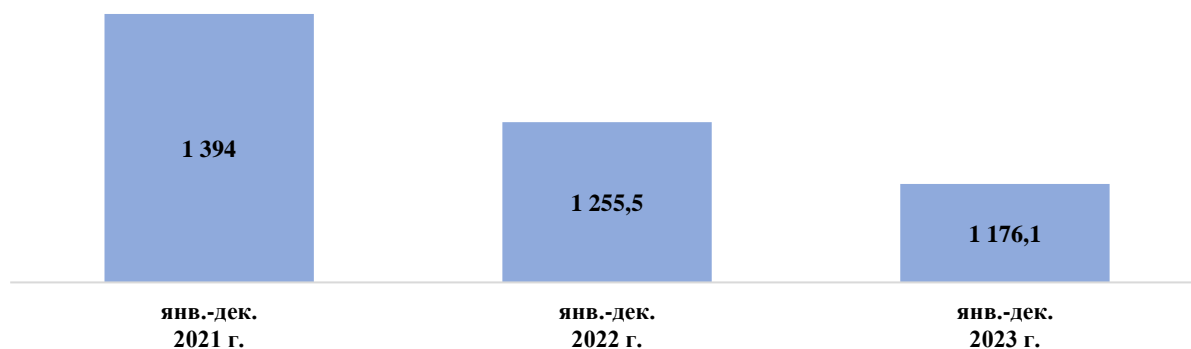
Елдер	қаңт.- желт. 2022 ж.	Үлесі	қаңт.- желт. 2023 ж.	Үлесі
Ресей	105 105,7	55,1%	136 969,6	56,4%
Өзбекстан	42 196,6	22,1%	44 815,5	18,5%
Қырғызстан	22 976,5	12%	32 047,6	13,2%
Тәжікстан	5 076,9	2,7%	7 644,3	3,2%
Польша	5 861,6	3,1%	3 519,5	1,5%

Дереккөз: ҚР ҰЭМ СК және ҚР Қаржымині МКК

2023 жылғы қаңтар-желтоқсан кезеңінде елдер бөлінісінде құрылыс материалдарының экспортын қарастыра отырып, **Ресейге отандық өнімді жеткізудің 30,3%-ға, Қырғызстанға 39,5%-ға, Тәжікстанға 50,6%-ға ұлғаюы байқалады.**

ҚР СЖЖРА ҰСБ және ҚР ҚМ МКК жедел деректеріне сәйкес, құрылыс материалдары өнімдерінің **импорты 2023 жылғы қаңтар-желтоқсан кезеңінде 1 176,1 млн АҚШ долларын құрады, бұл 2022 жылғы ұқсас кезеңге қатысты 4%-ға төмендеуді көрсетті (2.1.5.4-сурет).**

2021 ж., 2022 ж. және 2023 ж. ҚР құрылыс материалдарының импорты, млн АҚШ доллары

Дереккөз: ҚР СЖЖРА ҰСБ және ҚР Қаржымині МКК

Заттай мәнде тауарлар импорты 2022 жылғы қаңтар-желтоқсанға карағанда 16,2% -ға қысқарып, 3 278,7 мың тоннаны құрады (2.1.5.5-кесте).

2021, 2022 және 2023 жылдардағы құрылыс материалдарының импорты

Өлшем бірлігі	2021 ж.	2022 ж.	2023 ж.
млн. АҚШ доллары	1 394,3	1 225,5	1 176,1
мың тонна	4 209,8	3 912	3 278,7

Дереккөз: ҚР СЖЖРА ҰСБ және ҚР Қаржымині МКК

2023 жылдың қаңтар-желтоқсан айларында құрылыс материалдары импортының жалпы көлеміндегі ең үлкен үлесті мынадай тауарлар иеленді: **қыш тақтай; қож-мақта, шыны консервілеуге арналған өзге де банкілер, шыныдан жасалған сақтандырғыш тығындар, тығындар, қақпақтар және басқа да ұқсас шыны бұйымдар; минералды силикат мақтасы; отқа төзімді кірпіштер; портландцемент; қыш кірпіштер; отқа төзімді цементтер және т. б.**

Құрылыс материалдары импортының заттай мәндегі ең үлкен өсімін мынадай тауарлар көрсетті:

– Қытайдан жеткізілімдердің 58%-ға (18,4 мың тоннадан 29,1 мың тоннаға дейін) және Ресейден 7,8 есе (360,3 тоннадан 2 822 тоннаға дейін) өсуі есебінен фарфордан басқа керамикадан жасалған асхана, ас үй және өзге де шаруашылық және дәретхана бұйымдары 67,4%-ға;

– Отқа төзімді цементтер, Германиядан жеткізілімдердің 2 есе өсуі есебінен құрылыс ерітінділері 19,3%-ға (3,1 мың тоннадан 6,3 мың тоннаға дейін);

– Германиядан (305,8 тоннадан 1 530,8 тоннаға дейін) және Нидерландыдан (110,1 тоннадан 2 086,3 тоннаға дейін) жеткізілімдердің сәйкесінше 5 есе және 19 есе өсуі есебінен 50% сазбалшық (Al_2O_3), шақпақтас (SiO_2) немесе қоспадан тұратын отқа төзімді кірпіштер, блоктар, тақтайлар және ұқсас отқа төзімді қыш құрылыс материалдары.

Елдегі құрылыс жұмыстарының ұлғаюы импорттық құрылыс материалдарына сұраныстың жоғарылауына әсер етеді. Импорттағы негізгі

баптар ішкі нарықта өндірісі жоқ немесе ішкі сұранысты қанағаттандыра алмайтын шектеулі мөлшерде өндірілетін тауарлар болып табылады.

Импорт көлемінің барынша азаюы заттай мәнде мынадай позициялар бойынша белгіленді:

– **керамикалық кірпіштер** Ресей тарапынан жеткізілімдерді 19,7%-ға (245,5 мың тоннадан 197,2 мың тоннаға дейін), *Өзбекстаннан* 67,5%-ға (752,7 мың тоннадан 244,9 мың тоннаға дейін), *Қырғызстаннан* 72,6%-ға (18,8 мың тоннадан 5,2 мың тоннаға дейін) төмендету есебінен 55,7%-ға;

– **Ресей тарапынан жеткізілімдерді 56,5%-ға (17,5 мың тоннадан 7,6 мың тоннаға дейін)**, *Өзбекстаннан* 42,2%-ға (3,8 мың тоннадан 2,2 мың тоннаға дейін) төмендету есебінен сантехникалық бұйымдар 30,2%-ға;

– **портландцемент** Ресей тарапынан жеткізілімдерді 18,9%-ға (656,8 мың тоннадан 532,6 мың тоннаға дейін), *Ираннан* 7,7%-ға (173,1 мың тоннадан 159,7 мың тоннаға дейін) төмендету есебінен 16,2%-ға төмендеді.

ҚР СЖЖРА ҰСБ және ҚР ҚМ МКК деректеріне сәйкес, 2023 жылдың қаңтар-желтоқсан айларында құрылыс материалдары импортының негізгі көлемі Ресейге (41,9%), Қытайға (23,8%), *Өзбекстанға* (5,8%) тиесілі (. 2.1.5.6-кесте).

2022-2023 жж, қаңтар-желтоқсан айларында Қазақстанға құрылыс материалдарын жеткізуші негізгі топ-5 елдің импорты, мың АҚШ доллары

	қаңт.- желт. 2022 ж.	Үлесі	қаңт.- желт. 2023 ж.	Үлесі
Ресей	594 753,0	48,5%	492 673,3	41,9%
Қытай	200 811,3	16,4%	279 793,7	23,8%
Өзбекстан	99 038,8	8,1%	68 605,4	5,8%
Германия	26 760,0	2,2%	44 246,9	3,8%
Қырғызстан	63 880,0	5,2%	33 236,9	2,8%

Дереккөз: ҚР СЖЖРА ҰСБ және ҚР Қаржымині МКК

2023 жылғы қаңтар-желтоқсан кезеңінде елдер бөлінісінде құрылыс материалдарының импортын қарастыра отырып, Германиядан 65,3%-ға және Қытайдан 39,3%-ға импортың өсуі, сондай-ақ *Ресейден* 17,2%-ға, *Өзбекстаннан* 30,7%-ға және *Қырғызстаннан* 48%-ға және т. б. құлдырау байқалады.

6. ЭҚЖЖ бойынша кәсіптік қызметтің әрбір түрінің кәсіпорындарында ҰКЖ бойынша қызметтер мен кәсіптердің негізгі топтарының сипаттамасы және олардың білімі (дипломдар, сертификаттар, куәліктер) мен жұмыс тәжірибесі бойынша тиісті біліктіліктері

Бір деңгейдегі біліктіліктің екіншісінен сапалық айырмашылығын анықтайтын кәсіптердің білімі, білігі мен құзыреттілігінің сипаттамасы қосымшаға сәйкес «Құрылыс материалдарын өндіру» саласы үшін СБШ біліктілік деңгейлерінің сипаттамасы» 1-кестесінде көрсетілген.

6.1 СБШ және ҰКЖ кәсіптеріне арналған білім деңгейлері

Деңгейлер СБШ	ҰКЖ-дегі кәсіп (5 белгі бойынша)	Білім, біліктілік деңгейі (<i>тиісті деңгейдегі</i> біліктілікке жету жолдары)
8 деңгей	1210-0 Мекемелердің, ұйымдар мен кәсіпорындардың бірінші басшылары 1321-0 Мамандандырылған өндірістік (өңдеуші) бөлімшелердің басшылары (басқарушылары) 1329-1 Мамандандырылған өндірістік бөлімшелердің (техникалық және инженерлік) басшылары (басқарушылары) 2141-1 Инженер-технологтар (жалпы бейін) 2141-2 Өндірісті ұйымдастыру жөніндегі инженерлер 2141-3 Автоматтандыру инженерлері 2141-4 Сапаны бақылау инженерлері 2149-3 Өнеркәсіптік қауіпсіздік, еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы жөніндегі инженерлер	Жоғары кәсіптік білім және мамандығы бойынша практикалық тәжірибе, немесе басқарушылық жұмыс тәжірибесі. Инновациялық-кәсіптік қызмет саласындағы әдіснамалық білім.
7 деңгей	1210-0 Мекемелердің, ұйымдар мен кәсіпорындардың бірінші басшылары 1321-0 Мамандандырылған өндірістік (өңдеуші) бөлімшелердің басшылары (басқарушылары) 1329-1 Мамандандырылған өндірістік бөлімшелердің (техникалық және инженерлік) басшылары (басқарушылары) 2141-1 Инженер-технологтар (жалпы бейін) 2141-2 Өндірісті ұйымдастыру жөніндегі инженерлер 2141-3 Автоматтандыру инженерлері 2141-4 Сапаны бақылау инженерлері 2149-3 Өнеркәсіптік қауіпсіздік, еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы жөніндегі инженерлер	Магистратура және / немесе практикалық тәжірибе. Ғылым мен кәсіптік қызмет саласындағы тұжырымдамалық білім, кәсіптік салада жаңа қолданбалы білім құру.
6 деңгей	1210-0 Мекемелердің, ұйымдар мен кәсіпорындардың бірінші басшылары 1321-0 Мамандандырылған өндірістік (өңдеуші) бөлімшелердің басшылары (басқарушылары) 1329-1 Мамандандырылған өндірістік бөлімшелердің (техникалық және инженерлік) басшылары (басқарушылары) 2141-1 Инженер-технологтар (жалпы бейін) 2141-2 Өндірісті ұйымдастыру жөніндегі инженерлер 2141-3 Автоматтандыру инженерлері 2141-4 Сапаны бақылау инженерлері 2149-3 Өнеркәсіптік қауіпсіздік, еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы жөніндегі инженерлер	Жоғары білім. Бакалавриат, практикалық тәжірибе. Кәсіптік саладағы теориялық және практикалық білімнің кең ауқымы.

	<p>3101-1 Өнеркәсіптегі және өндірістегі инженерлердің көмекшілері</p> <p>3112-1 Техник-технологтар (жалпы бейін)</p> <p>3112-2 Өндірісті ұйымдастыру жөніндегі техниктер</p> <p>3112-3 Автоматтандыру жөніндегі техниктер</p> <p>3112-4 Сапаны бақылау жөніндегі техниктер</p> <p>3112-9 Өнеркәсіптегі және өндірістегі басқа техниктер, н.в.д.г.</p> <p>3160-1 Құрылыс және өрт инспекторлары.</p> <p>3160-2 Өнеркәсіптегі және өндірістегі инспекторлар</p> <p>3160-6 Сапаны бақылау және қауіпсіздік инспекторлары</p>	
5 деңгей	<p>3101-1 Өнеркәсіптегі және өндірістегі инженерлердің көмекшілері</p> <p>3112-1 Техник-технологтар (жалпы бейін)</p> <p>3112-2 Өндірісті ұйымдастыру жөніндегі техниктер</p> <p>3112-3 Автоматтандыру жөніндегі техниктер</p> <p>3112-4 Сапаны бақылау жөніндегі техниктер</p> <p>3112-9 Өнеркәсіптегі және өндірістегі басқа техниктер, н.в.д.г.</p> <p>3160-1 Құрылыс және өрт инспекторлары.</p> <p>3160-2 Өнеркәсіптегі және өндірістегі инспекторлар</p> <p>3160-6 Сапаны бақылау және қауіпсіздік инспекторлары</p> <p>7100-0 Электриктерден басқа, құрылысшы-монтажшылар, құрылысшы-әрлеушілер, суретшілер және тектес кәсіптердің жұмысшыларының үстінен қарайтын супервайзерлер (бригадирлер)</p> <p>8100-0 Өндірістік стационарлық жабдық операторларының үстінен қарайтын супервайзерлер (бригадирлер)</p>	<p>Орта білімнен кейінгі білім, (қолданбалы бакалавриат), практикалық тәжірибе; бакалавриатта кемінде екі жыл оқу немесе арнайы жоғары білім беру бағдарламаларын игерудің үш жылы, практикалық тәжірибе. Кәсіптік саладағы теориялық және практикалық білімнің кең ауқымы.</p>
4 деңгей	<p>7100-0 Электриктерден басқа, құрылысшы-монтажшылар, құрылысшы-әрлеушілер, суретшілер және тектес кәсіптердің жұмысшыларының үстінен қарайтын супервайзерлер (бригадирлер)</p> <p>8100-0 Өндірістік стационарлық жабдық операторларының үстінен қарайтын супервайзерлер (бригадирлер)</p> <p>7111-1 Арматурашылар</p> <p>7111-2 Қаптаушылар</p> <p>7112-0 Тас қалаушылар және тектес кәсіптердің жұмысшылары</p> <p>7113-1 Тас өңдеушілер</p> <p>7113-2 Тас қашаушылар</p> <p>7114-1 Темір-бетоншылар</p> <p>7114-2 Қалыптаушылар</p> <p>7114-3 Бетон өңдеушілер мен тегістеуіштер</p> <p>7114-4 Цементаторлар (ұңғымаларда)</p> <p>7114-9 Басқа бетоншылар және соған байланысты</p>	<p>Жалпы орта білім және, техникалық және кәсіптік және кәсіптік білім (орта буын маманы), жалпы орта білім және практикалық тәжірибе. Кәсіптік (теориялық және практикалық) білім мен тәжірибе.</p>

	<p>жұмысшылар, н.в.д.г. 7549-4 Өнеркәсіптік және құрылыс материалдарын дайындау жөніндегі жұмысшылар 8115-1 Құрама темірбетон конструкциясын дайындау жөніндегі операторлар 8115-2 Асбест-цемент бұйымдарын дайындау жөніндегі операторлар 8115-3 Құрылыс блоктары мен плиталарын, оның ішінде газ-, көбік-, құм блоктарын дайындау жөніндегі операторлар 8115-4 Бетон-мозаикалық плитаны дайындау жөніндегі операторлар 8115-5 Бетон сорғылары мен бетон араластырғыштардың операторлары 8115-9 Цементтен, тастан және басқа минералды материалдардан жасалған өнімдерді өндіру жөніндегі басқа операторлар, н.в.д.г. 8181-1 Шыны талшықты және олардан жасалған бұйымдарды жасаушылар 8181-2 Шыны күйдіруге арналған пеш операторлары 8181-3 Керамика, фаянс және фарфорды күйдіруге арналған пеш операторлары 8181-4 Отқа төзімді бұйымдарға арналған пеш операторлары 8181-5 Шыны бұйымдарын жасау жөніндегі операторлар 8181-6 Керамика, фарфор және фаянс бұйымдарын жасау жөніндегі операторлар 8181-9 Шыны, керамика және олардан бұйымдар жасау жөніндегі басқа операторлар, н.в.д.г. 8188-1 Автоматты құрастыру желілерінің операторлары 8188-2 Өнеркәсіптік робот операторлары 8188-3 3D басып шығару операторлары 8189-0 Өндірістік стационарлық жабдықтың басқа операторлары, н.в.д.г.</p>	
<p>З деңге й</p>	<p>7111-1 Арматурашылар 7111-2 Қаптаушылар 7112-0 Тас қалаушылар және тектес кәсіптердің жұмысшылары 7113-1 Тас өңдеушілер 7113-2 Тас қашаушылар 7114-1 Темір-бетоншылар 7114-2 Қалыптаушылар 7114-3 Бетон өңдеушілер мен тегістеуіштер 7114-4 Цементаторлар (ұңғымаларда) 7114-9 Басқа бетоншылар және соған байланысты жұмысшылар, н.в.д.г. 7549-4 Өнеркәсіптік және құрылыс материалдарын дайындау жөніндегі жұмысшылар 8115-1 Құрама темірбетон конструкциясын дайындау жөніндегі операторлар 8115-2 Асбест-цемент бұйымдарын дайындау жөніндегі</p>	<p>Жалпы орта білім және техникалық және кәсіптік және кәсіптік білім (жоғары деңгей) немесе жалпы орта білім және практикалық тәжірибе және / немесе кәсіптік даярлық (кәсіптік даярлау бағдарламалары бойынша білім беру ұйымының базасында</p>

	<p>операторлар 8115-3 Құрылыс блоктары мен плиталарын, оның ішінде газ-, көбік-, құм блоктарын дайындау жөніндегі операторлар 8115-4 Бетон-мозаикалық плитаны дайындау жөніндегі операторлар 8115-5 Бетон сорғылары мен бетон араластырғыштардың операторлары 8115-9 Цементтен, тастан және басқа минералды материалдардан жасалған өнімдерді өндіру жөніндегі басқа операторлар, н.в.д.г. 8181-1 Шыны талшықты және олардан жасалған бұйымдарды жасаушылар 8181-2 Шыны күйдіруге арналған пеш операторлары 8181-3 Керамика, фаянс және фарфорды күйдіруге арналған пеш операторлары 8181-4 Отқа төзімді бұйымдарға арналған пеш операторлары 8181-5 Шыны бұйымдарын жасау жөніндегі операторлар 8181-6 Керамика, фарфор және фаянс бұйымдарын жасау жөніндегі операторлар 8181-9 Шыны, керамика және олардан бұйымдар жасау жөніндегі басқа операторлар, н.в.д.г. 8188-1 Автоматты құрастыру желілерінің операторлары 8188-2 Өнеркәсіптік робот операторлары 8188-3 3D басып шығару операторлары 8189-0 Өндірістік стационарлық жабдықтың басқа операторлары, н.в.д.г.</p>	<p>бір жылға дейінгі курстар немесе кәсіпорында оқыту). Кәсіптік саладағы базалық, жалпы білім беру және тәжірибеге бағытталған білім.</p>
<p>2 деңге й</p>	<p>7100-0 Электриктерден басқа, құрылысшы-монтажшылар, құрылысшы-әрлеушілер, суретшілер және тектес кәсіптердің жұмысшыларының үстінен қарайтын супервайзерлер (бригадирлер) 8100-0 Өндірістік стационарлық жабдық операторларының үстінен қарайтын супервайзерлер (бригадирлер) 7111-1 Арматурашылар 7111-2 Қаптаушылар 7112-0 Тас қалаушылар және тектес кәсіптердің жұмысшылары 7113-1 Тас өңдеушілер 7113-2 Тас қашаушылар 7114-1 Темір-бетоншылар 7114-2 Қалыптаушылар 7114-3 Бетон өңдеушілер мен тегістеуіштер 7114-4 Цементаторлар (ұңғымаларда) 7114-9 Басқа бетоншылар және соған байланысты жұмысшылар, н.в.д.г. 7549-4 Өнеркәсіптік және құрылыс материалдарын дайындау жөніндегі жұмысшылар 8115-1 Құрама темірбетон конструкциясын дайындау жөніндегі операторлар</p>	<p>Негізгі орта білім және практикалық тәжірибе және/немесе кәсіптік даярлық (білім беру ұйымы базасындағы қысқа мерзімді курстар немесе кәсіпорында оқыту, белгіленген деңгей). Негізгі базалық білім, кәсіптік бағдар.</p>

	<p>8115-2 Асбест-цемент бұйымдарын дайындау жөніндегі операторлар</p> <p>8115-3 Құрылыс блоктары мен плиталарын, оның ішінде газ-, көбік-, құм блоктарын дайындау жөніндегі операторлар</p> <p>8115-4 Бетон-мозаикалық плитаны дайындау жөніндегі операторлар</p> <p>8115-5 Бетон сорғылары мен бетон араластырғыштардың операторлары</p> <p>8115-9 Цементтен, тастан және басқа минералды материалдардан жасалған өнімдерді өндіру жөніндегі басқа операторлар, н.в.д.г.</p> <p>8181-1 Шыны талшықты және олардан жасалған бұйымдарды жасаушылар</p> <p>8181-2 Шыны күйдіруге арналған пеш операторлары</p> <p>8181-3 Керамика, фаянс және фарфорды күйдіруге арналған пеш операторлары</p> <p>8181-4 Отқа төзімді бұйымдарға арналған пеш операторлары</p> <p>8181-5 Шыны бұйымдарын жасау жөніндегі операторлар</p> <p>8181-6 Керамика, фарфор және фаянс бұйымдарын жасау жөніндегі операторлар</p> <p>8181-9 Шыны, керамика және олардан бұйымдар жасау жөніндегі басқа операторлар, н.в.д.г.</p> <p>8188-1 Автоматты құрастыру желілерінің операторлары</p> <p>8188-2 Өнеркәсіптік робот операторлары</p> <p>8188-3 3D басып шығару операторлары</p> <p>8189-0 Өндірістік стационарлық жабдықтың басқа операторлары, н.в.д.г.</p>	
<p>1 деңге й</p>	<p>9312-1 Жолдарды, бөгеттерді және осыған тектес азаматтық құрылыстарды салу және жөндеу бойынша біліктілігі жоқ жұмысшылар</p> <p>9312-2 Ғимараттарды салу және жөндеу бойынша біліктілігі жоқ жұмысшылар</p>	<p>Бастауыш білім және практикалық тәжірибе және/немесе жұмыс орнында қысқа мерзімді оқыту (нұсқау) және/немесе қысқа мерзімді курстар. қоршаған әлем тасшысы. Құбылыстар арасындағы қарапайым байланыстарды түсіну.</p>

7. Саланың кәсіптік стандарттарының тізбесі

(қолданыстағы және әзірлеуге жоспарланған)

ҚР Премьер-Министрінің орынбасары Е.Л. Тоғжановтың 2022 жылғы 14 сәуірдегі хаттамалық тапсырмаларын іске асыру мақсатында ИИДМ-нің 2022 жылғы 26 мамырдағы № 285 бұйрығымен «Атамекен» ҰКП, сала бірлестіктері, оқу орындары және жергілікті атқарушы органдар құрамында құрылыс саласының кәсіптері бойынша салалық біліктілік шеңберлерін әзірлеу немесе өзектендіру мәселелері жөніндегі жұмыс тобы бекітілді.

2024 жылға арналған кәсіптік стандарттарды әзірлеу және өзектендіру жөніндегі жоспарға сәйкес ЕХӘҚМ (ЕРДО) «Құрылыс материалдарын өндіру» СБШ әзірлейді.

Сондай-ақ, 2023 жылы 28 кәсіпті қамтитын «Құрылыс материалдарын өндіру» 1 кәсіптік стандарты бекітілді және қазірдің өзінде қолданыста.

7.1 Құрылыс материалдарын өндіру саласының қолданыстағы кәсіптік стандарттары

Тіркеу №	КС атауы	Кәсіптер	Әзірлеуші	Бекіту туралы бұйрықтың № т күні
1	Құрылыс материалдарын өндіру	8211-7-016 Құрылыс материалдары кәсіпорындарының жабдықтарын монтаждаушы; 7500-0-007 Шатыр және гидрооқшаулағыш материалдарды бақылаушы; 7100-0-004 Құрылыс бұйымдары мен материалдарын бақылаушы; Құрылыс бұйымдары мен материалдарын қалыптаушы; 7314-3-001 Шыны кескіш; 7314-4-006 Шыны престоуші; 7314-5-001 Шыны тегістегіш; 7314-6-002 Шыны және шыны бұйымдарын жылтыратушы; 7314-9-003 Шыны және шыны бұйымдарын жинақтаушы; 7549-4-004 Битум қайнатушы; 7549-4-047 Гипсокартон парақтарын кесуші; 7549-4-048 Кірпіш пен плиткаларды оюшы; 7549-4-070 Темірбетон бұйымдары мен конструкцияларын қалыптаушы; 7549-9-040 Шыны талшықты	Қазақстан Республикасы Өнеркәсіп және құрылыс министрлігінің Өнеркәсіп комитеті, Комитеттің ведомстволық бағынышты ұйымдары, Жұмыс тобы.	№ 136 01.09.2023 ж. (әзірлеу)

		<p>бұйымдарды қалыптаушы; 2141-1-005 Экологиялық достық құрылыс материалдарын әзірлеу жөніндегі инженер-технолог (Инженер-технолог (жалпы бейін)); 8142-3-022 Винипласт және полиэтилен құбырларын бөлшектеуші; 7114-3-002 Бетоншы; 8115-2-005 Асбометалл бұйымдарын жасаушы; 8115-1-003 Қабырға бұйымдарын престоуші оператор; 8115-1-001 Темірбетон бұйымдарын құюшы; 7111-1-001 Арматурашы (цемент, темірбетон конструкцияларын өндіру); 7549-9-036 Агрегаттарды кептіргіш; 7222-0-010 Бақылау-өлшеу аспаптары және автоматика жөніндегі слесарь; 8181-3-005 Минералды шикізат диірменшісі; 8343-9-037 Механикаландырылған және автоматтандырылған қоймалардың операторы; 7549-9-005 Шнектердегі өлшеуші-араластырғыш; 8115-5-009 Бетон араластырғыш қондырғылардың мотористі; Автоклавшы</p>		
--	--	--	--	--

7.2 Құрылыс материалдарын өндіру саласының әзірлеуге жоспарланған кәсіптік стандарттары

Кәсіптік стандарттар	Кәсіптер
1) «Контейнерлік және құрастырмалы-жиналмалы ғимараттар мен үй-жайлар өндірісі»	<p>7211-1-009 Балқытылатын модельдер бойынша қалыптаушы 3112-1-005 Техник-технолог (жалпы бейін) 7119-9-019 Құрылыс слесарі</p>
2) «Цемент өндірісі, оның ішінде клинкерлер»	<p>7549-9-009 Тегістеу денелерін тиеуші Ұсақтау қондырғылары машинисінің көмекшісі* Айналмалы пеш машинисінің көмекшісі* 8115-9-033 Шикізат диірмендері машинисінің көмекшісі 8115-9-034 Көмір диірмені машинисінің көмекшісі 8115-9-035 Цемент диірмендері машинисінің көмекшісі 7111-2-001 Футерші (қышқылға төзімді) 8115-9-003 Аспираторшы 7549-4-013 Шикізатты мөлшерлеуші 8115-9-042 Шламшы Бункерші* 7549-9-041 Шаң камераларын тазалаушы</p>

	<p>7549-9-042 Суспензия бассейндері мен быламықтарды тазалаушы</p> <p>7549-4-054 Сүрлемдегі ұн араластырғыш</p> <p>7549-5-022 Ыстық клинкер тасымалдаушысы</p> <p>8113-4-010 Штабельдеуші машинаның машинисі</p> <p>8115-9-010 Кальцинатор машинисі</p> <p>8115-9-014 Пневматикалық және бұрандалы сорғылардың машинисі</p> <p>8185-4-003 Тоңазытқыш қондырғыларының мотористі</p> <p>7549-4-001 Бассейн қызметкері</p> <p>Шаң ұстағыш қондырғылардың машинисі*</p> <p>7549-9-006 Ұсатқыш</p> <p>Физика-механикалық сынау зертханашысы</p> <p>Механикалық сынақ зертханашысы</p> <p>8131-9-149 Химиялық талдау зертханашысы</p> <p>Суды химиялық талдау зертханашысы*</p> <p>3111-9-004 Рентгендік спектрлік талдау зертханашысы</p> <p>3111-9-003 Газдар мен шаңды талдау зертханашысы</p> <p>2114-1-012 Петрограф (физика-механикалық сынақтардың зертханашысы)</p> <p>Шламды түзету бойынша химиялық талдау зертханашысы*</p> <p>Зертханашы жылу технигі*</p> <p>Цементті жөнелтуді бақылау және жүктерді түсіруді бақылау жөніндегі зертханашы*</p> <p>8115-9-020 Цемент диірменінің машинисі</p> <p>8115-9-019 Көмір диірмендерінің машинисі</p> <p>8115-9-017 Шикізат диірмендерінің машинисі</p> <p>7549-9-017 Кептіру барабандарының от жағушысы</p> <p>7549-4-034 Цемент құюшы</p> <p>Басқару операторы*</p> <p>8115-9-007 Айналмалы пештердің машинисі (күйдіруші)</p>
<p>3) «Шыныдан, фарфордан, фаянстан жасалған бұйымдар өндірісі»</p>	<p>7314-2-001 Шыныдан жасалған бөлшектерді қалыптаушы</p> <p>7314-3-001 Шыны кескіш</p> <p>7314-4-006 Шыны престоуші</p> <p>7314-5-001 Шыны тегістегіш</p> <p>7314-6-002 Шыны және шыны бұйымдарын жылтыратушы</p> <p>7314-9-003 Шыны және шыны бұйымдарын жинақтаушы</p> <p>8219-4-010 Шыны бұйымдарын дәнекерлеуші</p> <p>8219-9-020 Фарфор және фаянс бұйымдарын жинаушы</p> <p>7313-9-005 Фарфор және фаянс бұйымдарын жылтыратушы</p> <p>7314-2-001 Шыныдан жасалған бөлшектерді қалыптаушы</p> <p>7314-1-002 Шыны үрлеуші</p> <p>7314-4-001 Күліңгірлеу-вакуумшы</p> <p>7314-9-008 Шыны массасын теруші</p> <p>8219-9-013 Шыныдан жасалған аспаптарды жинаушы</p> <p>8219-9-017 Шыны бұйымдарын жинаушы</p>
<p>4) «Отқа төзімді бұйымдар, керамика өндірісі»</p>	<p>7313-3-001 Керамикалық масса мен дайындамаларды вакуум-престоуші</p> <p>7313-3-002 Керамикалық өндіріс жабдығын баптаушы</p> <p>7313-3-003 Құрылыс керамикасы бұйымдарын престоуші</p> <p>7313-3-004 Отқа төзімді бұйымдарды престоуші</p>

	7313-9-012 Керамика өндірісінің моделшісі 7313-9-013 Отқа төзімді бұйымдарды ақтаушы
5) «Әк өндірісі»	8115-3-002 Әк жағушы
6) «Құрылыс гипсі, асбестцементтен жасалған бұйымдар өндірісі»	8115-3-006 Гипс-бетон панельдерін илемдеу жөніндегі диірмен операторы 7214-1-039 Асбестцементті құбырлар мен муфталарды өңдеу жөніндегі токарь 8115-2-017 Асбест-цемент бұйымдарын дайындау жөніндегі станоктың операторы 8115-2-013 Асбест-цемент бұйымдарын қайта өңдеуші-ылғалдандырғыш операторы 8115-2-001 Асбосталдық парақтарды сіндіру және кептіру аппаратшысы
7) «Қабырға блоктарын өндіру»	8115-1-003 Қабырға бұйымдарын престеуші оператор
8) «Тауарлық бетон, құрылыс қоспалары, темірбетон конструкцияларын өндіру»	Силикат кірпіш машинасының операторы 8115-5-010 Бетон араластырғыш операторы 8115-3-011 Станок операторы, бетон өндірісі 7111-1-001 Арматураны (цемент, темірбетон конструкцияларын өндіру) 7549-4-070 Темірбетон бұйымдары мен конструкцияларын қалыптаушы 8115-3-007 Бетон блоктарын дайындау жөніндегі станоктың операторы
9) «Тасты кесу, өңдеу және әрлеу»	7113-2-001 Тас қашаушы 7239-2-023 Тасты өңдеу жабдығын баптаушы
10) «Абразивті бұйымдар өндірісі»	7313-4-011 Абразивті бұйымдарды мерзімді күйдіру пештеріне тиеуші-түсіруші 7313-4-046 Абразивті бұйымдарды кептіруші 7313-4-013 Абразивті бұйымдарды жасаушы 7313-4-008 Абразивті (керамикалық) массаны дайындаушы
11) «Металл емес кендерден бұйымдар өндіру»	8115-9-038 Құрылыс бұйымдарын престеуші 8115-9-031 Құрылыс бұйымдарын өндірудегі жабдықты басқару пультінің операторы
12) «Оқшаулағыш, шатыр материалдарын өндіру»	8115-9-028 Минералды мақтаны түйіршіктеу операторы 7500-0-007 Шатыр және гидрооқшаулағыш материалдарды бақылаушы
13) «Битумнан және ұқсас материалдардан жасалған бұйымдар өндірісі»	8115-9-006 Битумшы 8115-9-001 Битумды сусыздандыру аппаратшысы

Бұдан басқа, Қазақстан Республикасының Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігі мемлекеттік органдармен, «Атамекен» Ұлттық кәсіпкерлер палатасымен бірлесіп, ҰКЖ-ны, Электрондық еңбек биржасындағы сұранысқа ие бос жұмыс орындарын, Жаңа кәсіптер мен құзыреттер атласын талдау қорытындысы бойынша КС әзірлеу және/немесе

өзектендіру талап етілетін кәсіптердің тізбесін айқындады.

«ЕРДО» АҚ кәсіптік біліктіліктер жөніндегі ұлттық органы Жұмысшылардың жұмыстары мен кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығынан, Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығынан, сондай-ақ кәсіптік стандарттармен қамтылған басқа да үлгілік біліктілік сипаттамаларынан кәсіптерге егжей-тегжейлі талдау жүргізді.

Кәсіптік стандарт белгілі бір кәсіптік қызмет саласындағы білім, біліктілік деңгейі, сапа және еңбек жағдайларын ескере отырып, білімге, дағдыларға, жұмыс тәжірибесіне қойылатын жалпы талаптарды белгілейді.

Кәсіптік стандарттардың бұл талаптары БТБА-да да, КС-та да көрсетілген. Аталған талаптардың қайталануын болдырмау мақсатында БТБА, КС-тен кәсіптік стандарттарға көшу жоспарлануда. Осыған байланысты ҰОК БТБА мен КС-тен 2023-2030 жылдарға арналған кәсіби стандарттарға кезең-кезеңімен көшудің жол картасы іске асырылуда.

8. Тұжырымдар мен ұсыныстар (ҰКЖ, білім беру жіктеуіштерін жаңарту бойынша ұсынымдар)

Жаңа кәсіптер мен құзыреттер атласына және алдағы 5-10 жылдағы кәсіптердегі болжамды өзгерістерге сәйкес, 2025-2035 жылдар кезеңіне келесідей болжам бар:

- 1) **жаңа мамандықтар сұранысқа ие болады;**
- 2) **кәсіптердің трансформациясы болжанады;**
- 3) **2030-2035 жылдары кәсіптердің жойылуы болжанады;**

9. СБШ біліктілік деңгейлерінің сипаттамасы

СБШ біліктілік деңгейлерінің сипаттамасы «1-кесте. «Құрылыс материалдарын өндіру» саласы үшін СБШ біліктілік деңгейлерінің сипаттамасы» қосымшасына сәйкес кесте форматында келтірілген.

Бұл кестеде ЭҚЖЖ мен ҰДК деңгейлерінің, ҰКЖ кәсіптерінің өзара байланысы, ұжымдық еңбек бөлінісіндегі рөлдер, қызметті жүзеге асыру үшін қандай білім, білік (дағды) қажеттігі, сондай-ақ жеке құзыреттер көрсетілген.

ҰБК біліктілік деңгейлерінің бірыңғай шкаласын айқындайды және сәйкестікті растау және мамандардың біліктілігін беру үшін негіз болып табылады.

Шеңбер құрылымы біліктіліктің 3 деңгейін білдіреді:

- жеке және кәсіптік құзыреттер;
- біліктер мен дағдылар;
- білім.

Қызметкердің белгілі бір еңбек функцияларын орындау үшін жеткілікті білімі мен дағдыларының жалпы жиынтығын бағалау үшін 9 біліктілік деңгейі көзделеді:

- 1 қатаң талаптар ұсынылмайтын біліктілігі жоқ еңбек деңгейі;
- 2, 3, 4 жұмысшы мамандықтарының деңгейлері,

- 5, 6 маман деңгейлері,
7, 8 ұйым басшыларының деңгейлері, топ менеджерлер,
9 деңгей - ел басшылығы.

Төменде кестелік нысанда біліктіліктің әрбір деңгейі үшін қажетті дағдылар мен дағдылар, жеке және кәсіби құзыреттіліктер, сондай-ақ біліктілікке негізделген оқыту нәтижелеріне қойылатын талаптарды сабақтастық, ықпалдастық және жүйелі арттыру қағидаттары (1-ден 8-ші біліктілік деңгейіне дейін) көрсетілген.

9.1 ҰБК деңгейлері бойынша біліктер мен дағдылар, құзыреттер

ҰБК деңгейлері	Біліктер мен дағдылар	Жеке және кәсіптік құзыреттер
1	Белгілі үлгі бойынша қарапайым тапсырмаларды орындау	Тікелей бақылаудағы қызмет
2	Берілген іс-қимыл алгоритмі бойынша тапсырмаларды орындау және оны жұмыс жағдайларына сәйкес түзету	Дербестіктің белгілі бір үлесі бар басшылықтағы қызмет
3	Стандартты жағдайларда әдеттегі кәсіптік міндеттерді шешу	Қойылған міндетке сүйене отырып белгілі бір дербестік үлесі бар қызмет
4	Оқу және еңбек жағдайын, оның мүмкін болатын өзгерістері мен салдарын дербес талдауды талап ететін болжамды жағдайларда кең спектрлі әдеттегі кәсіптік міндеттерді шешу	Маңызды әлеуметтік және этикалық аспектілерді ескере отырып, басқалардың стандартты жұмысына басшылық ету Жеке оқыту және басқаларды оқыту үшін жауапкершілік
5	Теориялық және практикалық білімді қолдана отырып, кәсіби мәселелерді шешудің әртүрлі нұсқаларын дербес әзірлеу және ұсыну	Ұйымның стратегиясы, саясаты мен мақсаттары шеңберіндегі еңбек және оқу іс-әрекетінің процестерін дербес басқару және бақылау, проблеманы талқылау, қорытындыларды дәлелдеу және ақпаратпен сауатты жұмыс істеу
6	Теориялық және практикалық білімді қолдана отырып, кәсіби мәселелерді шешудің әртүрлі нұсқаларын дербес әзірлеу және ұсыну	Ұйымның стратегиясы, саясаты мен мақсаттары шеңберіндегі еңбек және оқу іс-әрекетінің процестерін дербес басқару және бақылау, проблеманы талқылау, қорытындыларды дәлелдеу және ақпаратпен сауатты жұмыс істеу
7	Кәсіптік қызметтің мақсатын өз бетінше анықтау және оларға жетудің тиісті әдістері мен құралдарын таңдау. Жаңа білім алу бойынша ғылыми, инновациялық қызметті жүзеге асыру	Бөлімшенің немесе ұйымның стратегиясын, қызметін анықтау. Бөлімше деңгейінде шешім қабылдау және жауапкершілік
8	Идеяларды қалыптастыру, инновациялық қызмет нәтижелерін болжау кәсіби және әлеуметтік салада кең ауқымды	Стратегияны анықтау, процестер мен қызметті басқару, институционалдық құрылымдар деңгейінде шешім қабылдау және

	өзгерістерді жүзеге асыру, күрделі өндірістік және ғылыми процестерге басшылық жасау	жауапкершілік Ғылыми және практикалық салада көшбасшылық, дербестік, талдау, бағалау және күрделі инновациялық идеяларды жүзеге асыру қабілеті
--	--	---

10. Кәсіптік топтардағы кәсіптерді көрсете отырып, кәсіптік біліктіліктің функционалдық картасы

Кәсіптік топтарда кәсіптерді көрсете отырып, кәсіптік біліктіліктің функционалдық картасы кестелік форматта келтірілген: «2-кесте. Кәсіптік топтардағы кәсіптерді көрсете отырып, кәсіптік біліктіліктің функционалдық картасы».

Осы кестеде жұмысшылардың кәсіптік дамуын көрсету үшін кәсіптер / қызметтер арасындағы байланыс көрсетілген.

Кесте кәсіптік даму көлденең – СБШ-ның бір біліктілік деңгейі шегінде де, тігінен - әртүрлі біліктілік деңгейлері бойынша да жүруі мүмкін екенін көрсетеді.

Жаңа технологияларды енгізу мамандарға жаңа білім мен дағдыларды игеру бойынша талаптар қояды, бұл еңбек нарығында ҰКЖ-да жоқ жаңа кәсіптердің/қызметтердің пайда болуына түрткі болады.

Бұл кестеде функционалды карта, оның ішінде жаңа кәсіптер бар. Көрсеткілер қызметкерлердің кәсіби дамуын, соның ішінде біліктілігін арттыру арқылы көрсету үшін кәсіптер/қызметтер арасындағы байланысты көрсетеді.

Тік көрсеткілер СБШ деңгейлері бойынша өсу мүмкіндіктерін көрсетеді, көрсеткілердің болмауы келесі деңгейге шығу үшін тиісті білім алу қажет екенін білдіреді (білім деңгейін 6-бөлімнен қараңыз).

Кестенің көлденеңінен қызметкердің СБШ деңгейлеріне сәйкес кестеде келтірілген кез-келген салада өз қызметін жүзеге асыруға мүмкіндігі бар екендігі көрсетілген.

11. Кәсіптерінің халықаралық стандартты жіктеуішін 2008 (ISCO-08) және ҰКЖ ескере отырып, СБШ-дағы кәсіптік біліктілік картасы

Кәсіптердің халықаралық стандартты жіктеуішін (ISCO-08), ҚР Ұлттық кәсіп жіктеуішін (ҰКЖ) ескере отырып, салалық біліктілік шеңбері біліктілік деңгейлері бойынша бөлінген кәсіптік біліктілік картасын (КБК) білдіреді.

КБК қосымшаға сәйкес кестелік нысанда келтірілген: «3-кесте. Кәсіптік біліктілік картасы.»

КБК ҰКЖ-дан алынған кәсіптердің ЭҚЖЖ сәйкес «Құрылыс материалдарын өндіру» саласындағы қызметпен өзара байланысын анықтауға мүмкіндік береді.

Саланың, кәсіптік топтардың, кіші топтардың қызметтерін (кәсіптерін, лауазымдарын) қалыптастыру кезінде ЭҚЖЖ және ҰКЖ, ҰБК жіктеуіштері пайдаланылады.

Кәсіптік біліктілік еңбек саласы мен кәсіптік оқыту саласы арасындағы байланыстырушы буын болып табылады, осылайша еңбек нарығының қажетті мамандарға қажеттілігі қамтамасыз етіледі.

СБШ мазмұны және қоса берілген 1 - 3 кестелер ҚР Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігі 2023 жылғы 14 қыркүйектегі № 384 бекіткен Салалық біліктілік шеңберлерін әзірлеу және (немесе) өзектендіру қағидаларында белгіленген жаңа құрылымға сәйкес келтірілген.

12. Қосымшалар

1-кесте. «Құрылыс материалдарын өндіру» саласы үшін СБШ біліктілік деңгейлерінің сипаттамасы.

2-кесте. Кәсіптік топтардағы кәсіптерді көрсете отырып, кәсіптік біліктіліктің функционалдық картасы.

3-кесте. Кәсіптік біліктілік картасы